

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
327 East 13th Street New York City

ELŐFIZETÉSI DÍJ:
Egész évre New Yorkban... \$3.—
A vidéken... \$2.50
Egyes szám... 3c.

A BEVÁNDORLÓ

Editorial Room:
327 East 13th Street New York City

SUBSCRIPTION:
Per annum, in N. Y. City... \$3.—
United States... \$2.50
Single copy... 3c.

7772

MEGJELEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.
IV. Évfolyam. 103. szám.

Szerkesztő: SINGER MIHÁLY.

NEW YORK, N. Y., PASSAIC, N. J., PITTSBURG, Pa., KEDD, 1907. DECEMBER 31-én.

EGYES SZÁM ÁRA 3 CENT.
IV. Year. No. 103.

LEVÉL A SZERKESZTŐHÖZ.

A Bányakatasztrófák és a Louisianai Árvaház.

Tisztelt szerkesztő ur! Szomorú karácsonyra virradt az amerikai magyarság. A szokásos karácsonyi örömmel helyét bú és bánat foglalta el. A pénzügyi válság, mely ezernyi honfitársunkat dobott ki a munkából, egymagában nem lett volna elég ahhoz, hogy megzavarja a karácsonyi hangulatot. Utóvégre nem a pénztől függ boldogságunk, lelki egyensúlyunk s a csüggedéstől megóvhat mindenkit annak a tudata, hogy amely országban oly bőségek a természet kínesei és oly nagy a szükséglet az iparnak minden termékeiben, ott az anyagi zavar csak ideig-óráig tarthat. De a négy nagy bányakatasztrófa, melyek nyomon követték egymást és melyek közül kettő — a naomi és a jacobs creeki — „magyar” katasztrófának jellemezhető a magyar áldozatok nagy számánál fogva, — mondom, ez a négy katasztrófa mélyesen megrendített mindenkit, kibén érző szív lakozik. Az elpusztult emberéletet hiszen hozhatja vissza. Az özvegyek és árvák egyszer s mindenkorra elvesztették gondozójukat, kenyérkeresőjüket.

Mi sem természetesebb, mint hogy a rémhírekre megindult mindenféle a gyűjtés. Mindenikünknek a lelkében megfogamzott a gondolat: *itt segíteni kell!* És én hiszem, én tudom, hogy az Amerikai Magyar Szövetség szózata el fog hatolni széles Amerikának minden magyarlakta hajlékába és nem lesz, ki az özvegyek és árvák javára ne adna abból, mit Isten neki adott.

De szerény nézetem szerint a valódi segítség problémája nem lesz megoldva pusztán pénzügyi útval, ha még annyi jutna is egy-egy családra. A jótékony-ság ma már nemcsak az érzelmenek kérdése, hanem valóságos tudomány. Ez a tudomány azt tanítja, mint egyik felvét, hogy mikor valamely család szükségét szenved, nem elegendő pénzzel, ruhaneművel, elegendő támogatni a szükségöket. Mindez szükséges, de csak mint első segély. Azután oda kell hatni, — és ez a modern jótékony-ság főcélja és törekvése — hogy a család, ahol ugyan ez lehetséges, abba a helyzetbe hozassék, hogy ismét megkereshesse a mindennapi kenyeret a maga és családja számára, hogy továbbá a gyermekek részére biztosították oly nevelés, mely őket megóvja az erkölcsi romlástól és képesíti, hogy mire felnőnek, a társadalomnak hasznos tagjaivá váljanak.

Ha már most ez alapelvet alkalmazni próbáljuk a bányakatasztrófák áldozatainak családjaira, vajjon minő eredményre jutunk? A családok pusztultak el, ittmaradtak az özvegyek és árvák. Fognak akadni az özvegyek között, kik az adandó anyagi segély révén képesek lesznek a maguk és gyermekeik jövőjét biztosítani, és oly életfentartási módokról gondoskodni, mely mellett kellemes felnevelhetik gyermekeiket? Az ilyen özvegyeknél elegendő lesz az anyagi segély mellett némi utbaigazítás és jó tanács a segélybizottság részéről.

De a hírlapok közléseiből azt az aggodalmat merítem, hogy ezek a családok kisebbségben lesznek, hogy jóval több lesz az olyan család, melyeknél az anyagi segély nem biztosítja a gyermekek jövőjét, akár ezeknek nagy számánál és kicsiny koránál fogva, akár mert az anya csupán oly foglalkozáshoz lát-hat (mosni-vasalni járás, gyárimunka, háztartás, stb.), mely mellett nem ügyelhet fel eléggé gyermekeire.

Mi sokott történni az ilyen gyermekekkel? Mit tesz a férfi, ki özvegyen maradt több kis gyermekkel s nem akar hamarosan megint megőssülni? Mit tesz az özvegyen maradt nő, kinél több a gyermek, mint amennyiről gondoskod-

ni képes? Árvaházba adják vagy mind a gyermekeket, vagy legalább is azoknak egy részét!

Ezt kénytelen megtenni a legújabb bányakatasztrófák özvegyeinek egy része is. Talán nem fogják azonnal megtenni, hiszen mely magyar anya válnék meg egykönnyen az ő magzatától? Aztán meg mindenki hinni fogja, hogy majd csak keresztül vergődik az életen az anyagi segély révén, melyben rész-sül. De biztosra vehető, hogy mielőbb egyik is, másik is tapasztalni fogja, hogy a maga elé tűzött feladat meghaladja erejét, s hogy vagy ő vagy tőnk-re az élettel való küzdelemben, vagy gyermekei nőnek fel kellő gondozás nélkül. És fognak keresni az árvaházakat, hová beadják gyermekeiket.

Fognak is találni eleget, mely gyermekeiket befogadja. Az a körülmény, hogy a kenyérkereső a bányakatasztró-fának volt az áldozata, meg fogja nyitni előttük az árvaházak ajtóit. De vajjon mi vár a magyar árvákra amaz árvaházakban? Igaz, felnevelik őket derék ifjakká, leányokká, de *elcsesznek fájuk és anyjuk számára!* Pár évig egy amerikai árvaházban élve arra, hogy a legma-gyarább gyermekből is teljes amerikai faragjon, ki nem beszél, nem érzi ma-gyarul, ki előtt tehát nemcsak a ma-gyar faj, magyar nemzet lesz idegen, ha-nem idegenné válik saját édesanyja is, mert nem fog tudni beszélni vele. Nem is szólva arról a számos csalátról, midőn mint azt a multban sok magyar apa és anya tapasztalta nagy fájdalomra, né-mely árvaház a kezelése alatti árvákat egy adta örökbe amerikaiaknak, hogy a gyermekeknek örökre nyoma veszett a szülő számára.

A legújabb bányakatasztrófák tehát azt a nagy problémát állítják fel, mint lehetne gondoskodni az árvaházra szoruló árvák jövőjéről olyképpen, hogy ők ne vesszenek el fájuk és anyjuk számára?

Elméletben nagyon könnyű megadni a választ erre a kérdésre. *Adassanak a gyermekek amerikai magyar árvaház-ba*, hol amellől, hogy kiképeztetnek és felneveltetnek hasznos amerikai polgá-rokká, leányokká, megtartatnak magya-roknak is, ugy nyelvből, mint érzésben és ismeretekben és mely árvaház soha lábbal nem tiporán az anyának jogát gyermekehez.

Igen ám, de mikor nincs ilyen árvaház? Igaz, hogy már-már azt hittük, nem is olyan nagyon régen, hogy van ilyen intézményünk, de sajnos, a louisianai magyar árvaház ügye, — mert hiszen kézen fekszik, hogy erre gondolok e perczben — utóbbi időben nem haladt előre és működését meg nem kezdhetette.

Ugy-e bár, ime kitűnő alkalom nyílnék ostorozni mindazokat, kik a louisianai árvaház dolga elé mindenféle akadályokat gördítettek és kiadták a jelszót, hogy Louisiana nagyon messze van és nem alkalmas hely magyar árvaház számára, hogy tehát másutt kell létesíteni az árvaházat. És így a könnyen létesíthető és fenttartható louisianai árvaház ügyét már-már feláldozták a másik, vajmi nehezen létesíthető és még nehezebben fenttartható árvaház kedvéért.

De nem azért ragadtam meg a tollat, hogy ezívdjám a gyásznap órájában, hanem hogy rámutassak, hogy még mindig nem késő, hogy a bányakatasztrófák árváit haladéktalanul berendezni, megnyitni kellene a louisianai magyar árvaházat.

Bizonyára lesznek, kik erre azzal fognak előállani, hogy miért ne ragadtat-nék meg ez alkalom és létesítenék az árvaház most, de másutt, nem a távoli Louisianában? Csakhogy ez a terv me-rő lehetetlenség volna. Honnan vennék

a telekvételhez, házépítéshez és berendezéshez szükséges nagy summa pénzt? Honnan a helykérdés megoldásához és építkezéshez, berendezéshez igényelt nagy idót? Nem is szólva a fentartási költségeknek nagy kérdéséről!

A louisianai árvaházról elcsik mind-cz a nehézség. A hely megvan. Egy kis földi paradicsom. Megvannak az épületek, minőknel alkalmasabbak alig képzelhetők, megvan már részben a berendezés is. Aránylag vajmi csekély összeg volna ahhoz szükséges, hogy a vételárból, melyre máris történt fizetés, elegendő törlesztessék ahhoz, hogy a hátralek alig jöhessen számba és ne okozzon semmi gondot a jövőben. Vaj-mi kevés kellene a berendezés tökéletesítéséhez is. A fentartás pedig alig fog nehézségekbe ütközni, ha az intézmény vezetése avatott kézzel fog bízani.

Tegyük tehát félre minden kicsinyes féltékenykedést. Ne nézzük, ki volt még tegnap is hive, ki ellensége a louisianai árvaháznak. A *mának* hatása alatt fogjanak kezét mindazok, kik az ügyet dőlőre képesek juttatni. Eszköz-összítessék a louisianai államilag inkor-porált árvaházi egyesületek rég terve-zett kibővítése országos szervezetté, alakíttassék meg az országos igazgatóta-nács, mely megtegye a végleges lépése-ket a telekkönyvi átírás dolgában, gon-doskodjék magyar apáczákról, keresse a hivatott igazgatót, állapítsa meg számszerűen, hogy mennyi pénz volna szükséges, hogy minden készen legyen az árvák befogadására. Én hiszem, hogy ez erőes akció hatása alatt nyomban be is gyűlne ez a pénz. S ha volna hiba, én nem habozom előállni az indítvánnyal, hogy a most megindult gyűjtés eredményének egy része fordít-tassék erre a célra, azzal az alapít-ványszerű kikötéssel, hogy a louisianai magyar árvaház tartozik első sorban a legújabb bányakatasztrófák árváit fo-gadni be és nevelni fel.

Éppen ezért talán legcélszerűbb volna, ha maguk a gyűjtésnek intézői ven-nék kezükbe azt az ügyet. S ha ily találgják, amint tartok tőle, hogy találni fogják, hogy bőven van árva, kikről gon-doskodni kell, tegyék meg ők a fent kö-rülírt lépéseket a louisianai árvaház azzal az anyagi megnyitása érdekében. De ké-pesek lesznek egyuttal még egy kérdést megoldani. Mert hiszen a louisianai ár-vaháznak szánt területen és épületek-ben van bőven hely oly özvegyek szá-mára is, kiket a legnagyobb anyagi segély sem képes úgy állítani lábra, hogy a maguk jövőjét biztosíthassák.

Remélem, hogy e terv megfelelő tá-mogatásban fog részesülni. Ha pedig e reményem füstbe menne, ugy máris arra kérem a kritikásokat, hogy zívó-dás és leszólas helyett — álljanak elő jobb tervvel!

Azzal a tudattal zárom soraimat, hogy szent kötelességet teljesítünk, midőn a fentieket honfitársaim elé ter-jesztem!

Apáthy Ferencz.

A GOLDFIELDI BAJOK.

Roosevelt ráüzent a kormányzóra.

Lapunk más helyén megírtuk, hogy Roosevelttel Tivadar ráüzent Nevada kormányzójára, hogy ha az állami törvény-hozó testületet össze nem hívja, ő a Goldfieldbe kirendelt katonaságot visz-szarendeli.

Sparks kormányzó sietett is összehív-ni Nevada állam törvényhozó testüle-tét, mely jan. 14-én ül össze. A szövet-séges katonaság kirendelését ugyanis csak a törvényhozó testület határozhat-ja el. Ha azonban az nem ülészene, a kormányzó is kérheti, de a cselekedete utólagos jóváhagyására össze kell hív-nia a törvényhozókat, amit Sparks kor-mányzó elmulasztott.

TEKINTSÜNK VISSZA ÉS ELŐRE

„A BEVÁNDORLÓ” AZ ÚJ ESZTENDŐNEK KÜSZÖBÉN.

Minden üzletember az év végével le-zárja a könyveit. Meggyőződést kíván magának szerezni arról, vajjon tud-e fel-mutatni eredményeket. Ha az év ere-dményekkel végződött számára, ez ere-dmények azt bizonyítják, hogy az elvek, amelyekre az üzletét fektette, helyesek voltak. Folytatni fogja tehát a jövőben is azt az utat, amelyen a multban ha-ladt s amely ut a sikerhez vezette őt.

Ha nem bír felmutatni eredménye-ket, ez nyilvánvalóvá teszi előtte, hogy a multban nem a helyes uton haladt, nem a helyes eszközökkel dolgozott. Új és jobb utra fog térni, alkalmasabb esz-közökről fog gondoskodni.

„A Bevándorló” a jelen számmal le-zárja létezésének negyedik évforduló-ját. Mi is visszatekintünk a multba, mi is azt nézzük, értünk-e el eredménye-ket, beváltottuk-e azt, amit a lap meg-indításakor ígértünk Amerika magya-rságának, beváltottuk-e azt, amit czélul tűztünk ki magunknak.

Büszkén tekintünk vissza arra a hosszú és küzdelemteljes utra, amely immár mögöttünk. Nyugodtan és bi-zalommal tekintünk a jövőbe, amelynek titkát, igaz, nem ismeri egy halandó se, amelynek irányát azonban meg tud-ják szabni minden czélutadatos, minden akaraterős ember.

Büszkén tekintünk vissza a multba. Büszkeségünket igazolják könyveink, amelyek sok ezer magyar embernek a nevé tartalmazták, akik idővel azért csoportosultak körénk, mert meggyő-ződtek arról, hogy a „Bevándorló” hi-ven teljesíti a feladatát, hogy a mi la-punk részrehajlatlan krónikása az ese-ményeknek, éber őre a magyarság érde-kének, hű tolmácsolója mindannak, ami a magyarság szívét nyomja.

Kicsi alakban és szinte félve léptünk négy évvel ezelőtt Amerika magyarsága elé. Félve azért, mert nem tudtuk, vajjon Amerika magyarsága megérteni, méltányolni fogja-e komoly törekvé-seinket, hinni fog-e igazságunknak, hogy mindenben és mindenkor csakis a ma-gyarság érdekeit fogjuk szem előtt tar-tani, hogy ez érdek megvédése körül szembezállunk, ha kell, magával a ma-gyarsággal is.

Amerika magyarsága megértett ben-nünket, hitt nekünk, megbízott ben-nünk. Ez képezi a multból a jövőbe át-nyúló büszkeségünket. S hogy a be-lénk vetett bizalmat igazoltuk, hogy Amerika magyarságát általunk csaló-dás nem érte, azt bizonyítja lapunknak mai alakja, a „Bevándorló” mai elter-jedtsége. Kicsiny alakban jelentünk meg négy év előtt s alig néhány száz ember hallgatta meg szavunkat egyszer hetenkint. Ma a „Bevándorló” külse-jére nézve is megerősödött, hatalmas tényezője az amerikai magyar közélet-nek s mint ilyen, hetenkint kétszer eme-l fel szavát most már a magyarok sok e-zréhez.

Ezért tekintünk vissza büszkén a multba. És a multyak eredményei fel-jogosítanak bennünket arra, hogy nyu-godtan és bizalommal tekintsünk a jö-vőbe. Ha a magyarság megértett ben-nünket a multban, ha méltányolta tö-rekvésünket akkor, amikor szavunk-nak még alig bírtunk érvényt szerezni, ugy megérteni fog bennünket a jövőben is és annál inkább fogja méltányolni tö-rekvésünket, amelyeknek megnagyob-bodott hatalmunknál fogva most már igeais tudunk és fogunk érvényt sze-rezni.

Ezt a hatalmat az előfizetők, a ma-gyarok adták a kezükbe, amikor meg-értve bennünket, az általunk kibontott zászló mellé szegődtek. Nem kell tehát különösen hangsúlyoznunk azt, hogy

mi azt a hatalmat csakis a magyarság érdekeinek megvédésére, csakis az ide-genbe vetődött honfitársaink anyagi és erkölcsi jóléte előmozdítására, emelésére fogjuk alkalmazni.

Ily büszke érzelmekkel s ily komoly elhatározásokkal zárjuk le a mi ré-szünkről az elhalóban levő esztendőt, nyitjuk meg a megújuló esztendőt. Mi hívek fogunk maradni önmagunkhoz, örizzük meg részünkre a honfitársaink is azt a hűséget, amelyvel a multban megtszítottak bennünket, amelyvel küzdelemünket megkönnyítették s a melylyel megerősödésünket lehetővé tették.

Isten áldja meg Amerika magyarsá-gának minden egyes tagját. Adjon az ideszakadt magyaroknak a mostaninál jobb és boldogabb esztendőt. Hegessze be, gyógyítsa be azokat a fájó sebeket, amiket a sors az elmúlt esztendőben mindmennyiünk szívére fakasztott. Hozzon bennünket közelebb egymáshoz és tanítson meg bennünket valahára arra, hogy az együttérzés, az egyetértés képezi boldogulásunknak alapfelté-telét.

A Bevándorló szerkesztője és kiadója.

FELHÍVÁS

Jacobs creeki és környékbeli magyar testvéreinkhez.

A tegnapi postával vettük a pitts-burgi és homesteadi lelkészeknek az egyetemes gyászistenizületre vonat-kozó következő felhívását:

Az isteni bölcs gondviselésnek tet-szett, hogy kemény próba által vessen bennünket. Egyik bányaszerencsétlen-ség a másik után következett e napok-ban s minden alkalommal szaporodott az özvegyek és árvák száma. Ime csak a legutóbbi, jacobs creeki bányaszeren-csétlenségnél közel ötven magára mara-dott hitvestárs és legalább száz magyar árva maradt kenyérkereső és földi gon-dviselő nélkül. Sorsukat enyhíteni, el-viselhetőbbé tenni, emberi és keresztýé-ni legszebb kötelességünk.

Azonban a halottak iránt is vannak még kötelességeink, miket — számolva a körülmények által előidézett lehetet-len helyzettel — ekkoráig le nem róhat-tunk. Igen sok kedves testvérünk holt-teste felismerhetlenül lett az ismeret-len halottak busz temetőjében elhantol-va. Felettük ének és inadság hangjai nem hangzottak. Közelebről reformá-us részről többen vannak, kiknek holt-testei nyomtalanul eltűntek, avagy a borzalmas összezés folytán felismerhe-tetlenné váltak, minden szertartás nél-kül lettek elhantolva.

Tekintettel ezen helyzetre, keresztýé-ni és lelkipásztori tisztútnak és szent kötelességünknek ismerjük, hogy a fel-ismeretlenül elhantolt kedves magyar testvéreinkért ott, a társulati temetőben egyetemes gyászistenizületet tart-sunk.

Felkerjük tehát a van meteri, ban-ningi, whitsettli és általában a környé-ki összmagyarságot, hogy JANUÁR 4-én, SZOMBATON DÉLBE 12 ÓRAKOR JAKOBS CREEKEN egy-leti zászlókkal összegyűlni sziveskedje-nek és mindnyájan kivonulunk a teme-tőbe.

Lelkipásztori szeretettel vagyunk Kalassai Sándor pittsburgi, Harsá-nyi Sándor homesteadi református lel-készek.

THE DOLLAR SAVINGS & TRUST COMPANY MAGYAR OSZTÁLYA YOUNGSTOWN, O.
VAGYON: \$1,500,000. PÉNZT KÜLD az ó-házába és a világ minden részébe gyorsan, olesón és pontosan. PÉNZBETÉTEK után 4 százalék kamatot fizet. ÜZLETVEZETŐ: Burger B. Lajo.

A BIZALOM.

A new yorki bankok kiállták a válságot.

A new yorki takarékpénztárak hét-főn megkezdtek azoknak a bankbetéteknek a kifizetését, melyek a kéthónapos felmondás bejelentésével esedékessé váltak. Azt hitte mindenki, hogy sietve fogja mindenki felhasználni az alkalmat arra, hogy pénzt megkapja. E helyett azonban az történt, hogy a betéteknek csak ötszázalékát vették ki.

Hogy a pénzválság megszűnt és hogy a nép bizalma a bankokkal szemben ismét erős, nemcsak az mutatja, hogy a felmondott pénzeket a betévek otthagyták a legtöbb esetben a bankjukban, hanem az is, hogy a bankbetétek jelenlegi összege alig valamivel kisebb, mint volt a nagy pénzválság előtt.

A pénzügyvilágot legjobban meglepte a new yorki Trust Company of America üzleti jelentése. Ezt a bankot tudvalevőleg megrohanták a betévek és rövid idő alatt 50 millió dollárt huztak ki. Mindezek dacára a bank alapítójéhez nem nyult hozzá, sőt még feleslegesen is van 7 millió dolláron felül.

A pénzügyvilágot nagyon kellemesen lepte meg a bíróság amaz intézkedése, mely szerint a Hamilton-bank, mely a nagy válság idején zárta be ajtajait, újra felveheti működését.

A Knickerbocker Trust Company üzemének újrafelvétele szintén a küszöbön áll és ezzel talán még a válság színezetének is vége szakad.

LAKÓK SZTRÁJKJA.

New Yorkban 70,000 bérlő kihurcolkodik.

Olyan sztrájk, aminő most tört ki New Yorkban, még soha sem volt. 70,000 család, akik a város keleti oldalán, a Houston street és a Canal street között laknak, nem hajlandó házbért fizetni, míg a háztulajdonosok méltányos árra nem szállítják le a mostani zsarolásnak is beillő házbért.

Az East Broadway, a sztrájk hallatára, 800 háziúr gyűlést tartott. Hoztak is határozatot. Kimondták, hogy nekik ugyan egészen mindegy, mit mondanak a bérlők, hogy akarnak-e fizetni, vagy sem, de az az egy bizonyos, hogy azt a lakót, aki nem fizet, kilakoltatják. Ezt a határozatot megtudták a lakók és most már éppen azért nem fizetnek és ezzel megindult a harc.

A sztrájk vezére két leány: Newman Paulina és Arkin Cecília. A kik ezzel biztatják a népet: „Küzdjétek és nyerni fogtok.”

Közben a háziurak sem maradtak tételetlenül. Sorra kilakoltatják a házbért nem fizető bérlőket.

TÁRCZA.

KESERŰ MESÉK A SZIVRŰL.

Írta: Molnár Ferencz.

(Ezek mesék, mert nem igazak, hanem kitalált dolgok, s abból a célból találtattak ki, hogy igaznak lássanak. Keserűek, mert nem azt mondják, amit az olvasókönyvek mondanak, s az olvasókönyvek mind édes dolgokat mondanak. Végül: nem szíveshözölő mesék, hanem a szivrű szóló mesék, és aki életet él, annak tudnia kell, hogy ez két különböző dolog, két nagyon-nagyon különböző dolog.)

Anyaszív.

A városban kaszárnya volt és a kaszárnyában huszárok laktak. A huszárok vidám katonák, s így nem meglepő, hogy egy napon a huszárok táncmulatságot rendeztek, azért, hogy a város összes szép leányait és asszonyait meg-táncoltathassák. A leányok és asszonyok viszont örültek, hogy ezen a napon az összes huszártisztekkel együtt repülhetnek a valcer szárnyain, s nagyban készütek a szép estére, leg-szebb ruháikat javították, legizgatott mosolyukat próbálták a tükör előtt, fehérítették a bőrüket és fényesre csiszolták a körmeiket.

Az anya leányával és urával ment el a táncmulatságra, ahol már nagy volt a parfümszag és a sarkantyupengés. Az anya nem volt öreg, sőt még nagyon szép volt. A leány már nem volt fiatal, de szintén szép volt. Nagyon hasonlított egymáshoz és azzal mulattatták a világot, hogy egyformán öltözködtek. A leány még szőke volt, az anya már szőke volt. És sokat táncoltak a bálon, a legszebb és legkéőbb huszárok-

New York ama részén, ahol legnagyobb részben zsidók és olaszok laknak, a házbér az utolsó időben 40 százalékkal emelkedett. Más tekintetben is, különösen azonban a fűtőanyag dolgában, nagy a drágaság.

A 70.000 sztrájkoló nem enged és könnyen meglehet, hogy a dolgoknak komolyabb következményei lesznek.

MANILA HŐSE.

Dewey tengernagy 70-ik születésnapja.

Manila hőse, Dewey György tengernagy szombaton ünnepelte születésének 70-ik évfordulóját, mely alkalommal nagy ünneplésben részesítették őt.

A tulajdonképpeni nagy ünnepi ebéd már napok előtt lett megtartva s ezen az ebéden Roosevelt Tivadar is részt vett, sőt beszédet is intézett az ünnepeltéhez. A többek között ezeket is mondta: „Üritem poharamat arra az emberre, aki az Egyesült Államok jelenleg élő nagyjai között a legnagyobb dícsőséget szerezte ennek az országnak.”

A hivatalos banketten Dewey György tengernagy elé azt a serleget helyezték, melyből valaha Washington György ivott. Van Reppen volt tengerezeti főorvos köszöntötte fel Dewey tengernagyot.

ELŐFIZETŐINK.

Nyilvános nyugtázás hetenkint.

Kellemetlenség elkerülése céljából minden héten e helyütt fogjuk nyugtázni a „Bevándorló”-ra való előfizetőket. Aki az egyik héten akár úgynöknek, akár posta útján fizetett s e fizetést követő számban a megtörtént fizetésről nem találja e rovatban a nyugtát, a saját és a lap érdekében cselekszik, ha a mulasztásról bennünket haladéktalanul értesít.

Egész évre fizetett New Yorkban dr. Mandl N. Miklós, Burger József, Hirsch Bernát, főt. Neuwirth László; Elmírában Vasas József; Monongahelán Nagy Imre; Johnstonban Nagyváthy Kálmán, Hadrik János; Scalp Levelen Dudas Boldizsár; Redingtonban Renna István; Wells Creeken Sági József; Hobokenben dr. Grulich József; Connorsban Bartok István; Bradleyen Takács János, Németh György, Telek Lajos; Coal Bluffon Tas János, Béres Mihály; Passaicban Szóják Lajos, dr. Baum Soma, Mokrai-testvérek; Traugeren Lengyel L. János.

Félévre fizetett New Yorkban dr. Szobotka Gusztáv, Scotthy János, Perlicze József, Pinter Sándor; Monongahelán Timkó Ferencz; Johnstonban Pelsőczy János, Jokó György, Kó-

nya András; Scalp Levelen Müller József; Gallitzinban Molnár József; St. Clairen főt. Artimovics Emil; Bridgeporton Bojti Lajos; Dunghenben Pócs Sándor; Crescenten Lörincz István; Bartonban Győre András; Martinsferryen Simándy Miklós; Ramscyn Hodobás István; Connorsban Tóth József; Bradleyen Kóti Károly; Coal Bluffon Kundráth János, Kovács Mihály, Darnay József, Zádeczky János; Brownsvillen Kovács József; Passaicban Szomolya Lajos; Garfielden Reszli József; Staatsburgban Czapp Gábor; Magyarországon Fényes Littyén B. Nagy József; Kis-Dobronyban Ur József. Negyedévre fizetett Bisbeen Hariczky József.

KIS TÜKÖR.

Apróságok az amerikai magyarság köréből.

Félgolosan kísütre. Akkor értem be a szerkesztőségbe, amikor így folyt a beszélő:

...Az rettenetes volt. Apró czaftok lógtak róla, egy facsaró víz volt, meg görbe, össze-vissza törve. Mondhatom, utálat volt ránézni. Aztán az a sok mosok, ami utközben rátapadt, az hallatlan. Barátom, az hallatlan.

— Nem értem. Oly szép, tiszta volt, mikor innen kiment, hogy öröm volt nézni.

— Láttad volna nálam, aligha telt volna gyönyörűségem benne. Hanem, tudod, a feleségem élelmes asszony, hamarosan segített rajta. Lemosta a piszkot, sarat róla és aztán lefektette a sparihétra és úgy félgolosan kísütötte; attól kissé megszáradt, kiegyenesedett és legalább átfuthattunk rajta.

Mindezt olyan mosolygós arccal mondta, mintha mulatságos történetet beszélt volna el. Bennem pedig forrt a méreg és — tisztelet a feleségének és az egyéb téren való leleményességének — alaposan odamondogattam, mi a véleményem az olyan asszonyról, aki egy agyongyötört, a hidegtől meggyötört, bőríg ázott, rongyokba öltözött szerencsétlen embert hidegvérrel a tűzhelyre fektet, félgolosan kísüt, hogy aztán egy öttagu család átfusson rajta és halálra taposson.

A két ember csak ámul-bámul, az irdai alkalmazottak a márkukba kacagnak, míg végre a kegyetlen asszony férje így szól:

— Nem emberről beszélünk mi itt, kérem, hanem a „Bevándorló” karácsonyi számáról, amit zuhogó esőben hozott a postás.

* * *

Egyforma hívatás. Évekkel ezelőtt két huszárőrnagy vándorolt ki ide Amerikába. Egy ideig még csak találkoztak hébe-korba, hanem aztán telje-

sen elváltak az utjaik. Még csak nem is hallottak egymásról.

A múlt napokban történt, hogy az egyik, aki időközben egy magyar újságnál nyert alkalmazást, New Yorkba jött és itt elment egy jobbfejta magyar vendéglőbe. Letelepedik az egyik asztalhoz és — belemerülve az étlap tanulmányozásába — fel sem tekintetve megrendeli a vacsoráját.

A pincér hozza az ételt. Ránéz a vendégre és megcsillan az arcán az öröm:

— Nini, te vagy az, Géza?

— Én bizony, — szól a vendég. Hát te belőled, a finyás katonatisztból, pincér lett?

A pincér-főhadnagy arca elborul. Érzí, hogy volt bajtársra bántani akarta ezzel.

— Hát belőled mi lett??

— Ujságíró. A legszebb mesterség! Öröm az életem. Hadd te is itt ezt az ocsmány mesterséget. Ugy sem neked való, csapj fel ujságírónak!

A pincér-főhadnagy esedékesen rázza a fejét:

— Nem, barátom, azt már nem teszem. Ha már hasonló állást vállalok, akkor már csak több pénzért tehetem.

— Hasonló állás? Meg vagy te boldulva?

— No igen. Hiszen ti, amerikai magyar újságírók is csak azt tesztitek, amit egy ilyen szegény, magamfajta pincér: más fajtát tálatjátok fel, azt is csak felmelegítve!

Akra.

GOLDSTEIN SZÁMI. Kövesi Albertnek ezt a kaczagató énekes bohózatát, amely annak idején a hazai színpadokon is fényes sikert aratott, 1908. január 6-án, Vízkeresztkor, a Forbes st.-i Central Turner Hallban hozták színpadra a Pittsburgi Magyar Önképzőkör jeles műkedvelői. A szerepek egytől-egyig a

legkiválóbb erők kezében vannak s így semmi kétség, hogy az előadás, amely elé rendkívüli érdeklődéssel tekint a helyi és vidéki magyarság, egyike lesz a legsikerültebbeknek. A színelőadást Székács János zenekara mellett pompás táncmulatság követi. Az előadás kezdete 8 órakor. Helyárak: Az első 3 sor \$1.—, a következő 3 sor 75 cent, a többi 50 cent, karzat 35 cent.

MAGYAR BANYA. Ohio állambeli Parlettől arról értesítik lapunkat, hogy a Magyar Coal Co. október hó elején átvette a bányát, az első részletet lefizette s azóta serényen munkálkodik, szép eredményeket ért el. A Magyar Szénbányászati társaság most abban a helyzetben van, hogy mindnekinek alkalmat nyújt arra, hogy megtakarított pénzt jövedelmező vállalatba fektesse. Minden magyar ember tagja lehet a Magyar Coal Companiának, mert a társulat elhatározta, hogy RÉSZLETFIZETÉSRE is ad részvényeket. A feltevételeket illetőleg felvilágosítást adnak a társulat megbízottjai: Simon Ferencz, Varga B. István és Bors Gyula titkár. Minden levél így ezimzendő: THE MAGYAR COAL CO., PARLETT, Ohio.

KERESEM Süle József Magyar-Genesi vasmezei ill. ismerősömet fontos ügyben, ki Horvát Péternél, ugyan-egy magyar-gencsi illetőségű volt boardon Cleveland, Ohio-ban. Kérem honfitársaimat, kik róla tudnak, hogy nevezett ezimét velem közölni szíveskedjenek. Cím: 327 East 13-th, New York City. J. R. Szegedy.

ELADÓ betegség miatt egy jóforgalmu vidéki fűszer- és mérészárküzlet teljes felszereléssel. A ház, melyben szalon is lehet nyitni, két lottón fekszik, 14 szobával. A cím meg tudható e lap kiadóhivatalában.

kis bajt, de mi ez a szerencsétlenséghez képest, ami elmaradt?

A férfi most visszament a kupéba, a hol eszméletlenül fektűt az asszony. Felocsolta, s a nő, mikor magához tért, szokás szerint ezt kérdezte:

— Hol vagyok?

— Az én karjaiban, — mondá a férfi, miközben a vonat lassan megindult és folytatta utját. — Meg vagy mentve, meg vagy mentve! — tette hozzá hűvel és tegezéssel.

Az asszony megnézte a tükörben a horzsolást, mely vértett a homlokán. Visszaemlékezett arra, mikor a férfi el-lökte.

— Nagyon ellóktél, mondta neki enyhe szemrehányás hangján — miért tetted?

Tudta, hogy miért tette, de tetszett neki a férfi. Ez pedig így szólt:

— Megmentetlek. Ha kiugrasz az ablakon, véged.

— Édes, édes... — mondta sugva a nő, s a karjai közé borult — csökölöd meg a bibit a homlokodon, mert nagyon fájt... —

És a férfi megcsókolta a homlokán a bibit, mert nagyon fájt, az asszony lehunyta a szemét, s a férfi büszkén nézett le rá. Aztán az asszony felnézett rá és mondá:

— Te hős!

És a férfi mondá:

— Te mártír!

És újra egymásra néztek és most már egymás száját és fogát nézték, meg a fényt, ami a nedves ajkon csillog és az asszony mondá:

— Nem ütődött meg magad, mártír? Mily veszélyes ugrás!

És a férfi mondá:

— Itt maradtál, benn! Te hős!

Megcsókolták egymást és úgy éltek Bécsben négy napig, mint a galambok.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

NYILATKOZAT.

A Magyarok Nagyszónya Egylet elnöke megszólal.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Kérném, szíveskedjék b. lapjában e levelemnek tét engedni:

Az „Amerikai Magyar Népszava” 282-ik számában és a „Szabadság” 289. számában megjelent cikkek nem is voltak adott a kezembe, hogy megírjam ezen áldatlan hareznek a kezdetét, mivel éppen a „Magyarok Nagyszónya” egylet van benne cselekedésként kitéve, tehát kötelességemnek tartom, mint az említett egyletnek elnöke, hogy egyletünk ügyeit minden támadástól lehetőleg megvélelem.

Midőn ez év június havában ftdő Kovács Lajos new yorki magyar plébános az ó-hazába utazott, már abban az időben a „Magyarok Nagyszónya” Templomi és Bs. Egylet — melynek még akkor a ftdő ur díszelnöke volt — zászlóbizottsági gyűléseket tartott. Ezen gyűlések egyikén a ftdő magára vállalta, hogy megszéri és felkeri a zászlópapát és zászlóanyagát. A bizottság várta, hogy amit a ftdő elvállalt, annak meg is fog felelni. Bár egy nagyon költséges ünnep rendezése előtt álltunk, a ftdő itthagyt bennünket minden utbaigazítás nélkül, s hazavitorlázott. Hogy itthagyt bennünket, az nem lett volna nagy baj. Tán még a visszajövetelt is megbeszárítottuk volna a főrnak, ha el nem követi azokat, amiket alább felsorolok.

Amint a ftdő augusztus 13-án visszazérkezett, én mint az egylet és a zászlóbizottságnak elnöke, elmondottam neki, hogy mit végeztet a bizottság, míg a ftdő otthon járt. A többek között azt is megmondottam neki, hogy az egylet meghívta ftdő Perényi László volt new yorki és jelenben perth amboy-i plébánost, hogy az ünnepi beszédet mondja el. Meghívtuk ftdő Perényi Lászlót azért, mert ő alapította az egyletet, s mert egyletünknek is tagja. Megjegyzem itt, hogy utólag az is kitűnt, hogy a ftdő is meghívta Perényi László főurat ünnepi szónoknak, mielőtt az ó-hazába utazott.

Eme kijelentésemre ftdő Kovács Lajos rendkívül felháborodott és azt mondta, hogy mi Perényi László ftdő meghívásával meg akarjuk fosztani az őt megillető jogoktól. Ekkor is kijelentettem a főrnak, hogy mi őt jogaitól megfosztani nem akarjuk, mert azt is elhatároztuk, hogy a zászlókat a ftdő fogja felszentelni. Lévében azonban a mi egyletünk bejegyezve, fentartjuk magunknak azt a jogot, hogy az egyházi ügyeket kivéve, minden ügyeinkben magunk határozassunk, s mi nem vonhatjuk vissza többé azt, hogy a beszédet ne Perényi László ftdő tartassa.

Erre, hogy, hogy nem, az történt, hogy a zászlószentelési ünnepélyünk hirdető plakátokra ftdő Kovács Lajos neve került, hogy ő tartja az ünnepi beszédet, míg ftdő Perényi László neve ezen a plakáton meg sem volt említve. Ekkor és ezért kezdődött az az áldatlan és elkeseredett harc, amely úgy az egylet, mint az egész egyházközség békéjét feldúlta.

A „Magyarok Nagyszónya Egylet” látva ftdő Kovács Lajos eljárását, rögtön rendkívüli gyűlést hívott össze. Ezen a gyűlésen ftdő Kovács Lajos plébános lemondott nemcsak az egyleti díszelnökségről, de lemondott az egyleti tagságról is. Ugyanezen az egyleti gyűlésen kijelentette, hogy egyletünk tagjainak lelki gondozásáról is lemond. Mind-

ezt pedig azért tette meg a ftdő ur, mert az egylet tagjai tudomására adták, hogy azt, amit az egylet határoz, a díszelnök sem másíthatja meg erőszakkal.

De a ftdő ur ezzel sem elégedett meg. Mikor bizottságot küldöttünk hozzá, hogy megkérjük, miszerint a zászlókat engedné meg elhelyezni az egyletnek templomunkban levő padjaihoz, zászlóinkat a templomból nemcsak kitéltotta, de megvette velünk azt a sértő igazságtalanságot is, hogy a Szent István-Egylet zászlóinak kapcsait ráerősítette arra a padra, amely a mi egyletünk nevét viseli.

Mikor a ftdő urat kérdőre vontam eme újabb sértő és igaztalan eljárásáért, azt felelte, hogy ha a Szt. István-napi búcsun meg akarunk jelenni, úgy állítsuk zászlóinkat a fal mellé. Egyletünk a búcsun nem jelent meg testületileg a templomban, nem pedig azért, mert megtudtuk, hogy a ftdő egyenruhás rendőrökkel töltötte meg a templomot, amely cselekedetével nemcsak a mi egyletünket, de az egész new yorki magyarságot megszégyenítette.

Megszégyenítte a ftdő nemcsak az egyletet és a magyarságot, de magát a magyar királyt is. A mi egyletünk magyar zászlója az egyedüli ma egész Amerikában, amelyiknek rajzában díszszeg egy szög a magyar király nevével, s amely szögnek a becézésével a király a new yorki főkonzult bízta meg. A zászló fel van tevével, s ha a ftdő nem tartja tiszteltben a római katolikus anyaszentegyházat, s tartsa tiszteltben Magyarországot apostoli királyát.

De ftdő Kovács Lajos még ezzel sem elégedett meg. Nem akarta a békességet, amelyre pedig olyan nagy szükségünk van. Bár a mi egyletünk minden egyes tagja megfizeti az egyházközségi díjakat, s bár megalakulása óta mindegyikünk jövedelmének felét a templomra adtuk, pörrel fenyeget bennünket. Ez sem volt elég. Egyletünk tagjait a lapokban istenteleneknek, vallás-tagadóknak, munkakerülőeknek nevezte és nevezi.

Az elmondottak után a nagyközönségre bízom, ítélje meg, hogy ki a hibás. Itéljen felettünk a magyarság, de ítéljen afelett is, hogy helyén van-e az, hogy Kovács Lajos ftdő ur mindent azért tette, mert ezt így kívánta az az egylet, amelyik egylet bár alapítója volt ennek a templomnak, abban a percben, mikor az egyházközség megalakult, a templomra soha egy centet sem adott.

Mikor az egylet kimondotta azt, hogy a templomra egy centet sem ad, mi a római katolikus magyar templom ügyét magunkévá tettük. Felszedték az utczára taszított gyereket s a jó Isten segítségével felneveltük. Hogy igazunk van, azt bizonyítja a templom, amelyet felépítve berendeztünk s amelyet másfél év előtt megnyitottunk a magyar híveknek anélkül, hogy erre az anyaeget egy centet is adott volna.

A Szt. István Egylet békét akart, hogy a plébánosváltás megtörtént. Ftdő Kovács Lajos zsereszse azt az 1500 dollárt, amelyet a Szt. István Egylet 6 esztendő alatt gyűjtött a templom neve alatt. Hogy ezt a pénzt megkaphassa, minket kidobott az utczára magyar zászlóstul és királyi szögéstül együtt. Elfelejtette Kovács ftdő ur, hogy mi nem 1500 dollárt, de tízezer dollárnál is többet adtunk a templomra. S mi lett a vége mindennek? A mi egyletünk megkoppasztva, a templomból elmelet gyűléseink valamelyik koresmába.

En egy hallottam mindig, hogy „jaj annak a pástornak, aki a reábitott nyáját nem tudja megörizni”. Kovács ftdő ur nemhogy megörizze bennünket, de elűz a templomtól. Kérdelem a főurat, mit felel majd akkor, ha a legáltalmasabb gazda számonkéri a rábízott juhokat, hogy fog velük beszámolni?

Mi a „Magyarok Nagyszónya Egylet” tagjai, nyugodtan várjuk az Isten ítéletét. Felépítettük az Isten házát, kidobnának bennünket az utczára. Kidobnának pedig bennünket olyan egylet kedvéért, amely az egyház törvényeit nem tartja be és nem gyón. Kidobnának azok kedvéért, akik nem fizettek eddig sem egyházközségi díjakat.

Itéljen ez ügy felett a nagyközönség. Mi nyugodtan várjuk az ítéletet. Mint magyar és katolikus ember, mint egy katolikus egylet elnöke, a magam részéről csak arra kérem ftdő Kovács Lajost, hogy ne mártogassa a mi egyletünk rágalmasával önmagát is a bünye, de úgy az egyház, mint a magyarság érdekében teremtens békét. Erre van itt szükség.

Tisztelettel
Szendy István,
A Magyarok Nagyszónya
R. K. Templomi és Bs. Egylet elnöke.

BOLDOG ÚJÉVET kívánunk e helyütt is lapunk minden egyes olvasójának. Azok a csapások, amelyek az elmúlt esztendőben Amerika magyarságát sújtották, legyenek a múlté és az általuk fakasztott sebeket hegeszse be, gyógyítsa meg a jövő. Az egyetlenség, mely csoportokba szakított bennünket, temessük az elhaló esztendővel egy mélységes sírba és teremtünk meg, állandósítsuk az új esztendőben azt a békét, azt a harmóniát, amely boldogulásunkat kétségelmentlő elő fogja segíteni. Legyen az új esztendő a békés együttműködés, a testvéri együttérzésnek esztendeje s akkor boldog esztendeje lesz ez az amerikai magyarságnak.

A MAGYAR AMERIKAI BANK.
Megirtuk annak idején, hogy a nyár folyamán ideérkezett hazról néhány szaktektentély a magyar amerikai bank létesítésére. E bank, amelynek létesítéséről Boross Jenő ur másfél éven át fáradozott, létrejött s vagy egy hónappal ezelőtt New Yorkban a Broadway 32-ik száma alatt felvette működését. Ez a bank sokoldalú működést kíván kifejténi. Egyrészt a közönséges bankügyleteket kívánja lebonyolítani, elfogad tehát kamatozásra betéteket, csekk-kontókat, átutal pénzeket az ó-hazába, másrészt pedig a Magyarország és az Egyesült Államok között máris fennálló kereskedelmi összeköttetést kívánja fejleszteni. Ha ez utóbbit hűségesen megteszi, ha tényleg kereskedelmi kapcsolatok bizonyul Amerika és Magyarország között, akkor nagy hazafias missziót teljesít, amely teljesített misszióért megérdemli, hogy Amerika magyarsága a vállalat ügykörének másik részét, a tulajdonképpeni banküzletet eredményessé tegye. A bank feltétlen megbízhatóságához szó nem fér. Nem fér részben azért, mert az amerikai pénzügyvilág legelőkelőbbjei vannak az igazgatóságban, de feltétlenül megbízható azért is, mivel a Magyar Pénzügyi Központi Hitelbankja áll a Magyar Amerikai Bank mögött. A bank elnöke William A. Bryan ur, aki mint állami bankvizsgáló nagy tapasztalatokat szerzett magának ezen a téren. Alélnök Boross Jenő ur, akinek el nem lankadó fáradozása hozta létre a bankot. Üzletvezetőül Hunwald Sándor urat nyerte meg a bank, aki mint a Herzog-féle világegyet itteni képviselője számos jelét adta nagy üzleti képességének. — A Magyar Amerikai Bank csak hosszú és részben kínos vajadás

után jött létre. De létrejött. Felvirágzása Amerika magyarságától függ. A ki csekk-kontót nyit, miért ne nyitná azt meg inkább egy magyar bankban, amelynek ígéretét bírjuk, hogy a már említett magyar gazdasági célokat fogja folytatni? Aki kamatozatlan akarja a pénzt, miért ne helyezné el inkább egy magyar bankban a magyar gazdasági célok megvalósítására? — Mi hisszük, hogy ez a bank idővel fontos tényezőnek fog bizonyulni a magyarság gazdasági életében. Ebben a reményben sok szerencsét kívánunk a banknak a jövőben kifejtendő működéséhez.

KIDÖLNEK A MUNKA KATONÁI. Napról-napra dőlnek ki Amerikában a kenyeréért folytatott harcban a munkának magyar katonái. A nagymérvű katasztrófák szinte elfelejtetik velünk azokat a kisebb szerencsétlenségeket, amelyeknek egy-egy magyar ember esik áldozatul. Pedig az ilyen egyes kidölt katona is úrt hogy maga után, özvegyet és árvákat. Ujabbban Pennsylvania állambeli Deegan mellett esett meg egy ilyen „apróbb” szerencsétlenség, amely alighanem három magyar életnek vét véget, de a legjobb esetben is koldussá tett három magyar munkást. A borsodmegyei Balogh József a konyhakályháján melegítette a megfagyott dinamitot, hogy azután konyhában dolgozhasson vele a kobányában. Melegítés közben a dinamit felrobbant s úgy Baloghot, valamint a konyhában levő két más magyar embert a robbanás halálosan megviselte. A gyors orvosi segély dacára a szerencsétlen emberek állapota felette válságos.

A BRIDGEPORTI SZÖVETSÉG KONVENCIÓJÁRÓL felvett és most közzétett hivatalos jegyzőkönyvben azt olvassuk, hogy a hivatalos lap megválasztása alkalmával Major János ur a Bevándorló nevében kijelentette, hogy ez is pályázik a hivatalos lapságra. Mi minden esetre köszönjük Major János urnak jóindulatát, de tartozunk annak kijelentésével, hogy sem Major János urat, sem más embert nem bízunk meg azzal, hogy nevünkben a hivatalos lapságra pályázzon sorába álljon.

A „PELESKEI NÓTARIUS NEW-ARKON. A New Jersey állambeli newarki római kath. magyar hitközség esütörtökön, karácsony másodnapján az épitendő templom javára főt. Pényes Lajosnak, a hitközség derék plébánosának rendezése mellett színelőadás rendezett, mely tekintélyes összeget eredményezett a nemes célra. A Litvis Hall nagyterme a zsufoltság megtelt s vagy hatszázan gyönyörködtek a szépen gördülő előadásban, amelyért az elismerés pálmája első sorban Pényes plébános urat illeti meg. De elismeréssel kell megemlékeznünk a szereplőkről is, akik, ha mindjárt nem is születek a színpadon, becsülettel oldották meg feladatukat. Különös elismerést érdemelnek: Kormányos Józsefné, Sze-met Mihályné, Varga Antalné, Bisof Mariska, Tinsmidt Mariska, Schneider Imre és Schneider István, Hornik István, Weiss Jenő, Tóth István. De nem szabad megfeledkeznünk a következőkről sem, akik mind hozzájárultak a szép est sikeréhez: Kozma Károly, Torma Károly, Rozman Ferenc, Kormányos József, Farkas Lajos, Leskő Ferenc, Rozsnyai József, Schreiner Imre, Porga József, Bodnár István, Pesti Gyula, Pesti Irma, Hornik Anna, Kendik Anna, Lukács Lina.

A táncmulatságot bál követte, mely reggelig tartott. A bál rendezése körül sokat fáradozott Gröger Ede elnök, Kosztrub Ferenc jegyző, továbbá Sze-met Mihály, Varga Antal, Ábrahám

János, Pesti Mihály, Tóth István, Bedő József, aki a táncot rendezte, ifj. Tóth István, Cservák József, Pesti Gyula, Dolgos Imre, Porga József, Bőszerényi Gyula, Gergely Ferdinánd és Weiss Jenő.

Ha a newarki magyarok a templom céljaira rendezendő mulatságok iránt a jövőben is ily lelkes módon fognak érdeklődni, akkor nemcsakára felépül a magyar római katolikusok istenháza Newarkon.

MAGYAR GÖRÖG KATH. LELKESZ KITÜNTETÉSE. Vettük a következő levelet: „Méltóságos és főtiszt. Ortynszky J. Szótér görög kath. püspök ur 1907. december 9-én kegyes intézkedésével Korotnoki János allegheny-i lelkész a püspöki iroda titkárává és egyúttal a Sz. Lélekről nevezett philadelphiai egyház lelkészévé nevezte ki. Levél- és lakezime: Rev. John Korotnoki, 1931 W. Passyunk Ave., Philadelphia, Pa. A püspöki irodából: Rev. Petroszky Vladimír, titkár.”

ZÁSZLÓSZENTELÉS FRANKLIN FURNACEN. Szombaton délután szentelte fel szép ünnepség keretében a Verhoray betegsegélyző egyletnek franklin furnacei fiókja gyönyörű amerikai zászlóját. A felszentelési ünnepséget díszfelvonulás előzte meg, melyet sok amerikai nézett végig. A menetet Gerő László és Oláh Dániel urak nyitották meg. Őket követte a városi banda, majd Kormos Etel, Kiss Zsófia, Kerfish Boriska, Gulya Julia és Gombár Rózi fehérbe öltözött koszorús lányok. Ezek nyomában haladtak az egyletnek tagjai s a menetet az ünnepi vendégek zárták be kocsikon.

A zászlóavatási ünnepély Antalics György honfitársunk ez alkalommal megnyitott szép termében ment vége, a hol is Úry Imre elnök rövid, de velős beszédében megnyitotta az ünnepséget. Tiszt. Nádassy Lajos ref. lelkész egy magasszárnyalású beszédet kapcsolva megáldotta a zászlót, amelyre Antalics György, a zászlóánya illesztette tapraesett szavak kíséretében a zászlószalagot. Singer Mihály, a „Bevándorló” szerkesztője, előbb magyar, majd angol ünnepi beszédet mondott és Perényi Béla hatóságos magyar szónoklatával beárult az ünnepély, amelyen sok volt az amerikai vendég is, így Dilles ügyvéd, a bányatelepek részéről Stevens A., Zerkimer és neje, Frank Cloud, M. Robinson, Geo. Nestor, John Clean, Thomas Lang, George M. Entree, John Wath.

A vacsora folyamán sokan felköszöntötték Antalics Györgyöt, akiben az ottani magyarság derék vezetőre tett szert s aki a Verhoray-Egylet ottani fiókját, mely az ő fáradozása révén máris 150 tagot számlál, még jobban fogja felvirágoztatni. A magyarság Borsody zenéje mellett a kora reggeli órákig elmulatott.

KERESZTELŐ WOODBRIDGEN. Nikelszky Béla, woodbridgei kereskedő honfitársunkak neje egy szép fiugyermekkel ajándékozta meg. Keresztszü-lök Eliás Ferenc és neje, szül. Babó Zsuzsanna voltak. Az újszülött Gyula névre kereszteltetett.

CSATLAKOZZUNK AZ AMERIKAI MAGYAR SZÖVETSÉGHEZ. Minden amerikai magyarnak erkölcsi kötelessége, hogy az Amerikai Magyar Szövetséghez csatlakozzék. Felvilágosítással szolgál a titkári hivatal. 515 Superior Building, Cleveland, Ohio. Minden pénz a pénztárnokhoz küldendő, akinek ezime: George M. Kovács care of Woodland Ave., Savings & Trust Co., Cleveland, Ohio.

UJDONSÁG!

MOST VEGYENEK!

200 KÜLÖNBÖZŐ SZÉP AJÁNDÉK 7 DOLLÁRÉRT. - ELŐRE CSAK 2 DOLLÁRT FIZET.

EURÓPÁBA KÜLDVE EGY DOLLÁRRAL TÖBB. — IRJA MEG A CZI MÉT.

FIGYELEM!

Küldjön levelében a rendelésnél K É T DOLLÁRT ajánlott levelében, vagy money orderen. Azután mindent címre küldve megkap. A másik öt dollárt csak akkor fizeti, ha megkapta és megvan elégedve. Aki nincs megelégedve, visszakapja pénzét.

SOHA AZ ÉLETBEN NEM VÁSÁROLHATNAK ILY OLCSON!

UJDONSÁG!

MOST VEGYENEK!

Egy szép, jótállás melletti kitűnő óra, egy szép revolver, egy bélyegző 175 betűvel, egy szép gyűrű drágakövel, egy gyémánt nyakkendő, egy arany (plated) óralánc egy lógóval, egy pár nagyon csinos közelgömb drágakövel, egy zsebkész, egy óló, egy el-törhetlen fésű bőrtáskával, egy ruhakefe, egy hajkefe, egy női nyakék gyémántokkal és gyöngyökkel, egy

medalion gyémánttal arany lánczon, egy gyufatartó, egy harmonika, egy zsebtükör tartóval, egy szagos szappan, egy nagy skatulya bajuszpedrő, két üveg ot-kolon, egy kitűnő acélborotva, mely egyedül 3 dollárt ér, egy pamacs, egy borotvaszappan, egy zsebkönyv, egy tajtékpipa, gomblyuk-virágok, egy patent lunch-box enivalót vinni munkába, három szép értéktárgy.

EZT MIND ÉS MÉG SZÁMOS HASZNOS, NAGYON SZÉP DOLGOT. 200 DARAB LESZ AZ EGÉSZ.

LEVELEKET ÉS PÉNZT CZIMEZZE PONTOSAN!

UJDONSÁG!

MOST VEGYENEK!

FIGYELEM!

Karácsonyi ajándékkal akarja meglepni barátait, rokonait? Ne forduljon máshoz! Irjon nekünk! Mi olcsó pénzen küldünk 200 darab remek kivitelű ajándéktárgyat, melylyel szeretett karácsonykor megajándékozhatja. Küldjön K É T DOLLÁR előleget!

SOHA AZ ÉLETBEN NEM VÁSÁROLHATNAK ILY OLCSON!

The American Novelty Co.,

95 Liberty St., New York City.

A BEVÁNDORLÓ

A magyar bevándorlók és az amerikai magyarok érdekeinek szentelt folyóirat.

Megjelen minden KEDDEN és PÉNTEKEN.
A „Bevándorló” újságválalat: Makray Aladár.
Szerkesztő: SINGER MIHÁLY.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
127 EAST 13th STREET, NEW YORK.
Telefonszám: 4350 ORCHARD.
Pittsburgi Iroda: 1415 Fifth Ave., Pittsburg, Pa.
Irodavezető: dr. Hódinka Tivadar.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:
New York város egész évre ..... \$3.—
Egyesült Államok egész évre \$2.50
Magyarország egész évre ..... \$4.—

THE IMMIGRANT

A periodical devoted to the interests of immigrants from Hungary and of Hungarian Americans.

Issued every TUESDAY and FRIDAY.
Published by the „Immigrant” Publishing Co.
Aladár Makray.

Edited by MICHAEL SINGER.
Editorial Rooms: 327 East 13th St. New York.
Telephone: 4350 ORCHARD.
Pittsburg office: 1415 Fifth Ave., Pittsburg, Pa.
Manager: dr. Theo. Hódinka.

SUBSCRIPTION RATES:
For New York City, 1 year ..... \$3.—
For the United States 1 year \$2.50
For Hungary, 1 year ..... \$4.—

Entered as second-class matter January 3, 1905,
at the Post Office at New York, N. Y., under
the act of Congress of March 3, 1879

SZILÁNKOK.

— Harangoznak. Temetőbe kísérnek egy esztendőt. Meghalt az esztendő, mely háromszázhatvanöt napon át betegkedett és betegségekkel szeszélyével megkínzott, agyongyötört bennünket. Most meghalt az esztendő. Sírba fektetik. Fektesék vele együtt sírba gondjainkat, bánatunkat, fájdalmainkat.

— És az új esztendő hadd váljék az öröm, a boldogság esztendéjévé. Hadd nemuljon el a természet haragja, mely az elmúlt esztendőben megriktotta sorainkat, gyászba borított özvegyeket és árvákat. Hadd haljon ki a mi szívünkbeli harag, mely széttagolt bennünket és ellenséges táborokba szakította a magyart. Legyen velünk béke. A béke megszüli a boldogságot.

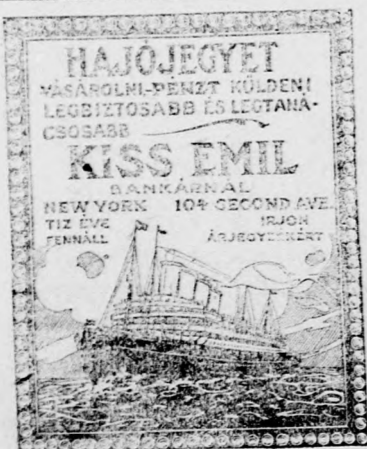
— Lapunk első helyén közöljük *Apóthy Ferenc* clevelandi honfitársunk cikkét, amelyet a legutóbbi szivrendítő hányászerencsétlenség sugalmaztak. Az a cikk megszívlelésre méltó. Arra tanít bennünket, hogy ne várjuk be a szerencsétlenséget, hanem rendezett viszonyok között gondoljunk arra, hogy érhet bennünket baleset.

— A cikk a bányáldozatok árváinak a louisianai árvaházban való elhelyezése mellett beszél. Okosan teszi. Bármit hoztak is fel a múltban ez árvaház ellen, mellette szól a jelen szerencsétlenségekkel beállott helyzet. Van magyar árvaház Amerikában. Nem-e abban az árvaházban van a helye az Amerikában árvásra jutott magyar gyermekeknek?

— Első és legparancsolóbb kötelességünk az árvákról való gondoskodás. Juttassuk tehát mindenekelőtt a magyar árvaházba abba a helyzetbe, hogy a magyar árvákkal szemben megfelelőhessen kötelességének.

— Odahaza nem akar kialakulni, nem akar tisztulni a politikai helyzet. Nagyobb a gabalyodás, mint valaha. A nemzetiségek jobban erőszakoskodnak, mint valaha. A gazdasági kérdésekre még mindig hiányzik a kielégítő felelet. — Van-e biztató remény arra, hogy a megújuló esztendővel új és kedvező fordulatot veend a magyar közélet? — Felelni erre csak sóhajással tudunk.

Rimaszécsi SZEGEDY GYULA urat felhatalmaztuk a „Bevándorló” képviselőjévé. Mint ilyen, előfizetési és hirdetési díjakat felvehet.

AMERIKAI DOLGOK.

NÉGER KATONÁK PÜRÖLNEK.

A sok bajt, kellemetlenséget előidéző néger katonák elbocsátása pör alakjában került ismét a nyilvánosság elé. Tudvalevőleg Brownsvilleben a 25. ezred legénysége — mind néger — meggyilkolt néhány ottani polgárt. Miután nem lehetett kisütni, hogy ki volt a gyilkos, Roosevelt Tivadar határidőt adott annak a száznak, amelyeknek tagjai a gyilkosságokat elkövették, arra, hogy a bűnösöket kiszolgáltassák azzal a határozott kijelentéssel, hogy ellenkező esetben az egész századot kitaszítja a hadsereg kötelékéből. A katonák nem vallottak és Roosevelt beváltotta ígéretét. Roosevelt ezen fentemlített és nyilvánosság előtt is sokat tárgyalt rendelkezése felett fog dönteni most az Egyesült Államok szövetségi bírósága abból az alkalomból, hogy három bostoni ügyvéd egy ilyen elbocsátott néger katonát, Reid Oszkár nevében az állam ellen 122 dollár 25 cent erejéig kártérítési pert indított. Az elbocsátás napjától a szolgálati idő leteltéig járó zsold erejéig perelte be Reid az államot, amit azonban csak abba naz esetben kaphat meg, ha a szövetségi bíróság Roosevelt eljárását jogtalannak mondja ki.

LESZÁLLITJÁK A FIZETÉST. A fizetések leszállítása dolgában az Erie vasúttársaságot követte a New York Central vasúttársaság, amely összes alkalmazottainak fizetését 10 százalékkal leszállította. Erre a dologra vonatkozólag egy vasuti hivatalnok a következőképpen nyilatkozik: „A rossz üzleti viszonyok kényszerítették a társaságot erre a lépésre. Valószínű azonban, hogy azokat az alkalmazottakat, akik nem régen vannak a társaságnál, elbocsátjuk és a régiéknékre újra azt a fizetést adjuk, amit ennek előtte kaptak.”

BOTRÁNY FENYEGET. Az Egyesült Államok tengerészetiügyi kormányának valóságos darázsfejszék. Azzá tette Rixey doktort, aki előállt az ő vádjával, melyeknek következménye Brownson ellentengernagy leköszönése lett egyelőre. Amikor azonban Brownson leköszönt, lemondó iratában vannak dolgok, melyek Rixey doktorra vonatkoznak, illetve arra, hogy a tengerészeti főorvosnak micsoda köze és joga van ahhoz, hogy bejárta magát mindenbe, aminek folytán a kellemetlenségek egész sora következett. Brownson levele sem tünteti fel az állapotokat valami fényesnek, éppen azért Roosevelt is, Metcalf tengerészetiügyi miniszter is azon vannak, hogy a dolog ki ne szivárogjon a nagy nyilvánosságra. Brownson akarják hallgatásra bírni, mely esetben el lehet kerülni azt is, hogy a kongresszus tengerészetiügyi bizottsága vizsgálatot indítson és a botrány a maga teljességében kitörjön.

VAKMERŐ RABLÁS. Chicago kellő közepében, a La Salle vasuti állomás várótermében öt rabló megtámadott két vonatra várakozó utast, akiknek összes pénzét és ékszereit el is vitték. Az egyik kirabolt azonnal értesítette a rendőrséget, amelynek sikerült is még aznap az öt rabló közül három elfogni.

HALÁLOS SZERELEM. Mowitsky Máriát szombaton szülei lakásán agyonlőve találták. A leány, mikor szüleihez jött New Yorkba, kereste régi szerelmét, Tcholoff Carlont, akit n. 22 otthon, egy kis lengyel faluban ismert meg. Meg is találta a Pennsylvania állambeli Wilkesbarreban, ahol egy hónapig volt nála, de ahonnan azzal tért vissza, hogy többé látni sem akarja Tcholoffot. Ez azonban idejött a leányhoz New Yorkba, aki már beszélni sem akart vele. Egy nap alatt hatszor is felment a leányhoz, aki végre is szóba állott vele a folyosón. A szobába nem engedte be. A férfi folyton erőszakoskodott, követelte, hogy a leány felesége legyen, s minden valószínűség szerint a tagadó felelet után rántott revolvert és lőtte agyon a leányt.

MEGÖLTTE AZ ÁRAM. A brooklyni alagútban borzalmas halálal mult

ki egy Wartenberg György nevű munkás. A villanyvezető sodronnyal jött valahogyan érintkezésbe, amely földhöz vágta és az áram öt perczig járta keresztül-kasul a testét, amíg végre megszabadították. Azonnal telefonáltak mentőkért, de későn, mert Wartenberg az áram megölte.

MEGÉGETT CSALÁD. Boston elővárosában, Watertownban Clark János háza kigyuladt és az egész öt tagból álló család bennégett. A tűz okát még csak nem is sejtik. Mikor a szomszédok észrevették, már akkor minden ablakon keresztül magasra csaptak a lángok.

TEMETIK A MAGYAROKAT.

A jacobs creek áldozatokról.

December 27-éről írják lapunknak: A mult vasárnapról kezdve egész mostanáig szakadatlan egymásutánban szállítják ama rettenetes szerencsétlenség áldozatainak összeroncsolt tetemeit a megfelelő temetőkhöz. Minden vonat logkevesebb öt-hat holttestet visz.

A halottak házbán közszemlére kitett hullák némelyike már teljesen oszlásnak indul, minek következtében azonnal elszállítatásukra rendelték el.

Tegnap vette kezdetét a reformátusok temetése is, amidőn *Korány János és Bodnár András* honfitársaink holttesteinek mélyen megható szertartással a smithoni temetőbe kikisérte. *Kalassai Sándor* pittsburgi és *Harsányi Sándor* homesteadi ref. lelkészek, kik az ünnepek kivéve, minden nap a szerencsétlenség színhelyén tartózkodnak, végezték a gyászszertartásokat oly megindító módon, hogy az inádság és prédikáció alatt szem szárazon nem maradt. A résztvevő magyarság bús gyászeke betöltötte az egész völgyet. Eltemették már *Tócsa Lajost* is, kinek holtteste a köztemetőbe lett kiszállítva.

ÜZLETÁTHELYEZÉS.

Van szerencsém tudatni az igen tisztelt üzletfeleimmel, hogy ez ideig So. Bethlehem, Pa., harmadik utca 744-ik szám alatt létezett fióküzletemet ugyancsak a harmadik utca 753. szám alatt levő saját házamba helyeztem át. Ez uton is kérem, hogy megfizetendő bizalmukkal továbbra is megajándékozzni sziveskedjenek.

Tisztelettel
RIZSÁK JÁNOS,
Passaic, N. J., 127 Second street-1
pénzszállító és közjegyző.

THE STAR BOOK BINDING CO.,

Aisóvárosi üzlet: 153 East 4 street
Felsővárosi üzlet: 220 East 109 street
NEW YORK.
Elvállal minden e szakmába vágó munkát.
— JUTÁNYOS ÁRAK. —

KLEIN ISIDOR

MAGYAR BANKHÁZA
101 HAWKINS AVENUE, RANKIN, Pa.
Legbiztosabban küld és kamatoztat pénzt.
Legjobb hajókra ad el jegyeket. Pereket, szerződéseket, konzuli hitelteléseket, katonai-ügyeket biztosan elintéz.

ÓVADÉK

New Jersey államnál \$20.000
a hajótársulatoknál \$5.000
KUN TAMÁS
PÉNZKÜLDŐ ÉS HAJÓJEGY ÜZLETE
a saját házában.
Levélcíme:
LOCK BOX 97 — WHARTON, N. J.

NÉMETH DEZSŐ

OK LEVELES
AMERIKAI MAGYAR ÜGYVÉD.
Peres és perenkívüli ügyek. Közjegyzői okmányok.
TÜZBIZTOSÍTÁS. — REAL ESTATE.

136 CHAPIN ST. (a Jefferson street sarkán)

SOUTH BEND, IND.

A NAGYVILÁGBÓL.

A VISSZAVÁNDORLÁSRÓL. Az Egyesült Államokból visszavándorlók gondot okoznak Németországnak. Nem a munkapiacot illetően, mert nem német bevándorlókról van szó, hanem a vasutak dolgában. Nem képesek a forgalmat lebonyolítani és csak vakszerecsse, hogy eddig semmi kellemetlenség nem történt.

HAYDN SIRJA BÉCSBEN. A bécsi városi tanács elhatározta, hogy Haydn Józsefnek holttestét exhumáltatja és a bécsi temetőben díszsír helyre temeti Beethoven és Schubert sirja mellé.

A SZULTÁN GYŐZ. Abdul Asis szultán csapatai ismét győzelmet arattak Mulai Hafid ellenszultán hordái fölött. Mulai Hafid emberei, a Rehamua törzs megtámadta az Abdul Asis szultánhoz hűnek maradt Shragua-törzset. A támadókat visszaverték, amikor Mulai Hafid 200 embert vesztett. Később 800 emberrel megerősítve újra megtámadták a Shragua-törzset, de ez a támadás újra csufos vereséggel végződött.

RABOLNAK A KURDOK. Perzsiában Uramiah városát kurd rablók támadták meg. A várost körül fogták és a szó szoros értelmében elzárták a világtól. Minden karavánt megtámadnak és már eddig több száz, teherrel jól megrakott tevék raboltak el. Egyetlen egy karaván tudott a rablók tömegén áttörni, de ennek védelmére az Uramiahban székelő orosz konzulátus őrsége lett kirendelve. Magában Uramiahban valóságos anarchia uralkodik és az orosz kormány konzulátusának védelmére az őrség megerősítését vette tervbe.

BETEG A CZÁRNÉ. Egy Berlineben keresztül érkező kábelhír mondja, hogy Alexandra czárné súlyosan megbetegedett. Ágyát Oroszország leghíresebb orvostanára állják körül, akik maguk is aggodalmat keltőnek mondják a czárné állapotát. A czárné betegsége miatt az udvari nagy ünnepségek elmaradtak.

AZ OSZTRÁK UJSÁGOKBAN a mult héten „Maradjatok távol az Egyesült Államoktól!” czímen egy felhivata-

los figyelmeztetés jelent meg. Azt írja ez a cikk, hogy az Egyesült Államokban a nagy pénzváltás következtében a munkaviszonyok annyira rosszak, hogy a mások sok pénzt kereső munkásnép ezrelék nem dolgozik és aki csak teheti s van hová mennie, elmegy az Egyesült Államok területéről. Ezek alapján figyelmeztetik a népet, hogy ne menjenek Amerikába.

BAJOK PERZSIÁBAN. A perzsa sah — mint Teheránból jelentik — minden áron meg akarja akadályozni az abbeli törekvéseket, hogy ő ne abszolút, hanem alkotmányos uralkodója legyen országának. Fáj neki, hogy ő nem lehet feltétlen ura és parancsolója mindennek és mindenkinek, azért uralkodói vétőjával él minden olyan törvénnyel szemben, melylyel érdekeit véli megsérthetőnek. Egyesek azonban nem tud lenni, s amikor vétő-jogával él, nem meri egyenesen megmondani, hanem aláírását megtagadja hivatkozva tagadja meg. A nép pedig lázong, közel áll a forradalomhoz, amelyben a katonaság legnagyobb része is támogatni fogja. A külhatalmak képviselői már tárgyalnak is a beálltató zavarok miatt és elhatározták, hogy szükség esetén valamennyi hatalom együttesen fog fellépni és nem bízzák az oroszokra és angolokra, akik az alkalmat kihasználva előnyöket biztosíthatnának maguknak.

RANKINI I. MAGYAR MUKEDVELŐS ÉS ÖNKÉPZŐKÖR.

— Alakult 1907. január hó 8-án. —
Gyűléseit tartja minden hó első vasárnapján a Schwartz-féle Hallban.
Elnöke: Horváth János; alelnök: Vizváry József; jegyző: Somovitz Sámuel; pénztárnok: Bakuraw Dusan; pénzügyi titkár: Csapota Pál; vigálmú bizottság: Csetey Juliska k. a., Bodács Sámuel, Nagy Bertalan, Fias Istók, Fenyő András; könyvtárnok: Kardos István.

PITTSBURGI IRODÁNK

megbizottjai: *Erpf Arthur* pittsburgi magyar gyógyszerész ur, *Hódinka Jenő* ur és *Leagyl Sándor* ur, akik előfizetések felvételére és nyugtázására fel vannak hatalmazva. Ajánljuk a fent nevezett urakat honfitársaink figyelmébe.

\$ 15.000.00 Biztosíték New York Állam Pénztáránál.

SCHWABACH

MAGYAR BANKHÁZA

1431—1st Ave., New York, a 74-ik UTCZA KÖZELÉBÉN.

AZ ÖSSZES HAJÓTÁRSULATOK MEGHATALMAZOTT KÉPVISELŐJE.

HAJÓJEGYEK bármely vonatra eredeti áron.

PÉNZKÜLDMÉNYEK legbiztosabban és leggyorsabban továbbítanak.

KÖZJEGYZŐI IRODA. — HAZAI ÜGYEK gyors és pontos elintézése. — Felvilágosítás INGYEN. — TÜZBIZTOSÍTÁS.

United States Health and Accident Insurance Co.

I. B. PITCHER, President.

BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG BETEGSÉG, BALESET ÉS HALÁLESET

— ELLEN. —

KELETI FŐIRODA: 76 William street, NEW YORK.

SEGÍTSÉG BETEGSÉG, BALESET ÉS HALÁLESET ELLEN!

Aki családját és önmagát szereti, siessen beiratkozni.

Beiratási díj 5 DOLLÁR, havi járuléka 1 DOLLÁR.

AKI természetes módon megbetegszik, félvezen át minden napra egy dollárt kap.

AKI baleset folytán megbetegszik, egész éven át havonta 20 dollárt kap.

AKIT utazás közben baleset ér, hetenkint tíz dollárt kap.

AKIT baleset folytán a halál, örökösének a társaság kétszáz dollárt ad.

UNITED STATES HEALTH AND ACCIDENT INSURANCE CO.

76 William street, New York.

Uram! Miután a társaságba belépül hajók, sziveskedjenek hozzájuk magyar ügyüket küldeni.

Név .....

Házszám .....

Város .....

Vágja ezt ki és küldje be a fenti címre.

MAGYAR KÖRLEVELET, MELY MINDEN TOVÁBBIT MEGMOND, KIVANATRA INGYEN MEGKÜLDÜNK MINDENKINEK BÉRHOVA.

Minden levél így czimzendő:

UNITED STATES HEALTH & ACCIDENT INSURANCE CO.

76 William street, NEW YORK CITY.

ALAPITATTOTT 1889.

EGYESÜLT ERŐVEL.

JACOB KLEIN

MAGYAR BANKHÁZ, HAJÓ- ÉS VASUTI ÜGYNÖKSÉG, KÖZJEGYZŐI IRODÁJA

1340 Penn Avenue, PITTSBURG, PA., és 207—6th Avenue, HOMESTEAD, PA.

KÜLDÜNK PÉNZT az ó-házába oleszó áron és 30 nap alatt kézbesítjük a pénz átvételét igazoló postal feladó vevényt.

VESZÜNK ÉS ELADUNK külföldi pénzeket. Pénzeket elhelyezünk bármely hazai bankba, vagy a magyar királyi postatakarékpénztárba és beszerezük az eredeti betétbizonyosítást.

ELADUNK HAJÓJEGYEKET a leggyorsabb hajókra a hajótársulatok eredeti árán és utassink a leggyorsabb vonattal a Pennsylvania Union depójáról továbbítatnak New Yorkba.

ELFOGADUNK BETÉTEKET A „HUNGARIAN AMERICAN SAVINGS & TRUST CO. JAVÁRA IS.

MAGYAR AMERIKAI TAKARÉK ÉS HITELTÁRSULAT, DUQUESNE, PA.

Két százelek csekkszámára. Négy százelek betétszámlára.

ALAPTÖKE ÉS FÖLÖSLEG \$175.000.00.

son kívül fizessék ki. Ugyancsak a pénzpiac sulyos helyzetének hatása alatt szerzett tapasztalatok indították a kamarát arra, hogy a kereskedők és iparosok fizetési képességéről terjesztett álláspont ellen kérvényezve a miniszterrel védelmi eszközök a büntető törvény revíziója során megalkotandó kaulakban. Sugár Ignác dr. titkár terjesztette erre elő a hivatali ügyforgalmi jelentését, melyet tudomásul vettek. Következett, hogy törvényileg biztosították a kereskedők és iparosok azon joga, mely szerint számlakövetelések után három hó elteltével 6 százalékos késedelmi kamatot számíthatnak. Örvendős tudomásul szolgált azon bejelentés, hogy a kereskedelmi miniszter Miskolc részére ipari tanfolyamokat engedélyezett. Az élelmiszeres drágaságával is foglalkozott a teljesülés, melyben a kereskedelmi miniszterhez terjesztett az egész kérdést tüzetesen felőle véleményes jelentést tudomásul véve, kívánatosnak mondotta a bor- és söradónak a gyárak körzetében való leszállítását. Ez úlesen került szövegére az egyes adók reformja tárgyában benyújtott törvényjavaslatok. E tárgyban a szakosztályok javaslatai alapján sürgős felterjesztést intéz a kereskedelmi ügyi m. kir. és pénzügyi miniszterekhez azon kérelemmel, hogy a javaslatok parlamenti tárgyalását mindaddig függesztésük fel, míg a hazai kamarák szakvéleményeket, esetleg ankétén is, nem nyújtják. E felterjesztés támogatására felkéri a hazai kamarákat s a kerület országgyűlési képviselőit. A kamara akciójának egy további fázisa országos mozgalom volna, melynek során kifejezésre fog jutni a kamarák memorandumba foglalt részletes véleménye.

Román határvédelmi garázdálkodása.
NAGYSZEBEN. Az elmúlt napokban tíz romániai határőr fegyveresen hatolt a háromszéki megyei Mikes-telepre és ott a lakásokban házkutatást tartottak. Az ellenszélülő magyarokat megverték, sőt egyet közülük román területre hurcozták, ahol tetlegesen bántalmazták és reggelig fogva tartották. A hallatlan garázdálkodás ügyében a brassói határszéli rendőrkapitányság vizsgálatot indított.

Nászút egy tizenegyes leánygyal.
PÉCS. Az itteni rendőrség letartóztatta Kincsei Lajos vándorost, aki egy Lassányi Ilona nevű tizenegyes leánygyal utazott faluról-falura s a korához képest feltűnően fejlett leánygyal úgy élt, mintha a felesége lett volna. A leány vallomása szerint a vándorlás öt pénzért vásárolta meg anyjától, mivel előzőleg közös háztartásban élt. Most az asszony ellen is megindította a rendőrség az eljárás és széleskörű nyomozás folyik, hogy a lelketlen gyermekrontási ügy titokzatoságába világosságot deríthessenek.

Hlinka hősközlése.
POZSONY. Hlinka András, az elítelt pánszláv agitátor, a „Ludove Novini” nov. 15-iki számában: „Talán az utolsó szó” címen cikket írt, amelyben gyűlöletes hangon kikel elítélésé miatt, hangoztatva, hogy csak leghazafiasabb kötelességét teljesítette, midőn oktatta a népet. Most ugyan kicsavarták a kezéből a tollat, elvették szabadságát, azonban őt nem török meg a bilincsek. Ismerteti „üldözöttségének” történetét és megismétli azokat a szavakat, amelyekért elítélték. A pozsonyi ügyészség a cikk tárgyában megindította az eljárást.

Megegyezések.
RIMASZOMBAT. Gömörmegye Fáy Gyula főispán elnöklésével tartott gyűlésben különféle bizottságokat választott meg. A közigazgatási bizottság összehívásánál Szontagh Andor országos képviselő kisebbségben maradt és helyette Seemann Endre rimaszombati prépost-plébánost választották meg. Végül elhatározta a közgyűlés, hogy a kormányhoz feliratot intéz aziránt, hogy Putnok és Ratkó szék-helylyel két új fozsolgabírói hivatal létesíttessék.

Pánszláv vezérek.
RÓZSAHEGY. Az ügyész sürgősen behívta dr. Srobar Lőrincz orvost, Tomik József plébánost, Jansek András gyáros és három társukat, kik nemzetellenes izgatás miatt elítéltettek és felhívta őket, hogy azonnal jelentkezzenek a szegedi államfogházban bűntetésük megkezdése végett. Az elítélték halasztást kérték, Belopotoczky ügyész azonban e kérelmet nem teljesítette. Az után táviratilag az igazságügyminiszterhez fordultak, de miután estig választ nem kaptak, valamennyien jelent-

keztek a szegedi ügyészségnél és megkezdtek büntetésüket.

Csökken a kivándorlás.
SEGESVÁR. Nagyküküllő vármegye közigazgatási bizottsága Apáthy Péter főispán elnöklésével tartott december havi rendes ülésében örvendős tudomásul vette az alispáni jelentésből, hogy a kivándorlás a múlt havhoz képest csökkent, amennyiben 219 utlevéllel kevesebbet adtak ki. Az adóbefizetés 65.188 koronával kevesebb, mint a múlt év ugyanezen időszakában.

Hurokra került.
SOPRON. Vasraverve várja a törvény sujtó ítéletét a kir. ügyészség fogházában Brettner Kálmán, a Rábaközben hírhedtté vált országos család, a többszörös szökevény. Legutolsó szökevényét akkor hajtotta végre, mikor az öt kísérő börtönőr mellől Komáromnál a szökevény vonatról leugrott. — Azonban nem sokáig élvezhette a szabadságot, mert a komáromi rendőrség elfogta.

Ismeretlen öngyilkos.
SZÉKESFEHÉRVÁR. Minap a székesfehérvári Szent György-kórház mellett eszméletlen állapotban találtak egy 40 év körüli asszonyt. Beszállították a kórházba, ahol az élesztési kísérletek után magához térve, Horváth Istvánné polgári lakosnak mondotta magát és elmondotta, hogy merdett ivott. Röviddel ezután eszméletét veszítette és meghalt. Kiderült, hogy az asszony álnevet mondott be. Kitételjes ismeretlen.

Öngyilkos esendőr.
SZOMBATHELY. Hegedüs György esendőrtizedes a radafalvai esendőrőrsön szolgálati fegyverrel szívenlőtte magát és meghalt. Tettének oka, hogy szolgálati mulasztást követett el.

Az orvosok és a munkásbiztosító pénztár.

SZOMBATHELY. Vas vármegye orvosai értekezletre gyűltek össze, hogy az orvosi díjszabást érintő ügyek körül egyöntetű megállapodásra jussanak. Az orvosok a következőképpen állapodtak meg: Egy-egy orvos ötszáz tagnál többet nem vállalhat, még olyan helyeken sem, ahol a lakosság kis körzetben és elég sűrűn lakik. Oly vidékeken, ahol a lakosság elszórtan lakik, az elfogadott tagok száma nem emelkedhetik 350 fölé. A díjtételekre vonatkozólag évenként fizetendő hat korona, családdal bíró tag után kilenc korona és ezekhez mérten a helyi viszonyoknak megfelelő fuvar.

Öngyilkosság a fegyházban.

VÁCZ. Négy hónap előtt hozták be a váci fegyházba Schulez Mátyás torontalmegyei fiatal gazdát, kit emberölésért öt évi fegyházra ítélt a törvénysek. Mint mindegyik új fegyházlakót, Schulezot is magánzárkába tették, hol büntetésének egyharmadát kellett volna kitöltenie. Schulez tegnap éjszaka összetépte a takaróját, kötelet csinált belőle és felakasztotta magát.

Merénylő férj.

ZSOMBOLYA. Wagner Péter nagy-kikínadi koresmáros feleségével hárszor rálött. Az első golyó nem talált, a második az asszony karjába furdott, a harmadik golyó pedig a koresmáros reggeliző Stefanik János nyitrai utazó bal karját találta sulyosan. Wagnert letartóztatták. A sebesülteket a kórházban ápolják.

A TIZENKÉT APOSTOL.

Jelenet a magyar képviselőházban.

A magyar képviselőház minapi ülésén az itmaradt horvát képviselők a humor szolgálatába álltak. Mikor az elnök az ülést megnyitotta, bevonult a terembe tizenkét horvát az élen Supilóval. Mindeniknek gomblynkában székfű viritott, még pedig tizenkét piros székfű, kettőnek fehér.

Senki sem értette a székfű jelentőségét, de a horvátok oly büszkélkedve és önértetesen nézegették a mellüket, mintha legalább is vitéségi érem díszelgett volna rajtuk.

A magyar képviselők nevettek a látványon, amely csakugyan komikus volt. A jelképes virágnyelvet, a piros és fehér székfű jelentőségét aztán maguk a horvátok magyarázták meg. Supiló mondta:

— Akik piros székfűt viselünk, szociáldemokraták vagyunk, akik fehér székfűt, keresztényszocialisták. Ezt jelképezik a virágok.

Szatmári Mór gonyolódva jegyezte meg a büszkélkedő horvát atyfiaknak: — Ahá! Nem veszitek észre? Hiszen éppen tizenketten vagytok! Nem

gondoljátok, hogy ti vagytok most Horvátország tizenkét apostola?...
JÓ HIRÜNK A KÜLFÖLDÖN.

Válasz a magyarellenes külföldi támadásokra.

Külföldön az utóbbi időben úgy látszik divattá lett Magyarországot olyan színben feltüntetni, mintha itt a nemzetiségekkel szemben a legsötétebb elnyomatás politikája folyna. Björnson egészen belelovalta magát ebbe a rosszakaratu felfogásba és külföldi nagy lapokban olykor olyan cikkeket láthatunk, hogy meg kell döbennünk a vakmerő hazudozásnak attól a rosszakarattól, amely ezeket a cikkeket sugalmazza.

Nemrégiben egy előkelő angol folyóiratban, a „Spectator”-ban, volt egy ilyen kirohanás ellenünk. Nem lehet közömbösen elsilklani e külföldi cikkek fölött, mert elvégre egy mint az egyén, aként egy nemzet sem veheti közömbösen, ha hazug vélemény alakul ki róla. A művelt Anglia becsületes jó véleménye különösen fontos lehet ránk nézve, ép azért minden elismerésünkre méltó az a nagytudású fiatal magyar főúr, gróf Esterházy Móricz országgyűlési képviselő, aki a higgadt adatok és bizonyítás hangján erőltetette meg ugyan-csak a „Spectator”-ban az ott ellenünk megjelent támadást.

Gróf Esterházy Móricz érdemes cikket ismertetjük a következőkben:

A cikkek első sorban a sajnálatos események közönségét mutatja be a hü adatok hű megvilágításában. Majd a nemzetiségek elnyomásáról szólva így fűzi fejtegetéseit:

Senki sincs jogosítva azt állítani, hogy Magyarországon valaki csak azért, mert nem bírja a magyar nyelvet, akár a bíróság, akár a hatóságok részéről igazságtalan elbánásban részesülne. Magyarországon nem is követeljük a magyar nyelv használatát oly mértékben, mint az északamerikai államokban az angolt. Általánosságban szólva talán nem tévedek, ha azt hiszem, hogy az angol közvélemény Magyarországi mai helyzetében a koalizált pártok hatalomra jutását oly kiinduló pontnak tekinti, amelyből szinte logikailag következik az ultra chauvinistikus irány s hogy ennek folyománya egyfelől a nem magyar ajkúknak biztosított jogok szűkítése, másfelől nemzetközi vonatkozásokban a kinálkozó esélyek kihasználásának kiszámíthatatlansága és ennélfogva a bizonytalanság állandósítása. Csakis ennek a lélektani diszpozíciónak tulajdoníthatom azt, hogy az angol sajtó ellenmondás nélkül ad tért olyan panaszoknak és követeléseknek, melyek a magyar nemzetnek annyi áldozattal és vérrel szerzett állami és alkotmányos jogait semmibe sem veszik és a magyar államnak mind a természet törvényei által, mind az ezeknek megfelelő ezeréves történelmi fejlődés által elért egységét veszélyeztetik.

A közelmúltban nálunk lezajlott küzdelem nem volt forradalmi irányu. A nemzet nagy része csak azért ment bele a harcba, mert féltette a parlamentarizmust, az Angliából átvett azt a kormányrendszert, amelyhez a magyar nemzet rendíthetetlenül ragaszkodik, nemcsak azért, mert a szabadságnak, hanem azért is, mert állama függetlenségének biztosítékát látja benne. Deák és Andrássy politikájának hívei ezért csatlakoztak a nemzeti ellenálláshoz.

És a harc befejezése sem rendítette meg a monarchia hatalmi állását. Az nem volt új harc kezdete, hanem a réginek a befejezése, nem start, hanem goal.

A mai képviselőház többsége governmentális. Bizonyítja ezt az, hogy Ausztriával megkötö a gazdasági kiegyezést. A mai képviselőház többsége nem teszi ki rázkódtatásnak a monarchiát. Királyával harmóniában akar kormányozni, akit az egész magyar nemzet szeret és tisztel. Nem ellene, hanem rossz tanácsosai ellen folyt a harc. Teeljesen téves az a sajnós, Angliában is lábrakapni kezdő nézet, hogy a jelenlegi chauvinista Magyarország a monarchia erejét gyengíti s ennélfogva az európai egységsultra és békére káros hatással lehet.

Észak Európának egyik hírneves írója, aki magát bírónak veti fel oly ügyekben, amelyekhez nem ért és aki azt hiszi, hogy mivel irodalmi sikerei voltak, joga van elevenek és holtak felett itélkezni, Björnson azt írta, hogy Magyarországnak egyetlen nagyipara a magyarok gyártása. Nincs igaza. Ha igaza volna, ma nem élne Magyarországon sok millió nem magyar.

Vajha az angol sajtó ne közvetítené e gyár koholmányait s ne engedné magát és az annyira tisztelt és szeretett angol nemzetet félrevezetni.

Zeisler Zsigmond
Államilag engedélyezett pénzküldő
20.000 dollár biztosíték
Állami postahivatal. Kézjegyző.
LEGOLCSÓBB HAJÓJEGYEK.
711 S. Broad St., TRENTON, N.J.

HA ELADNI
akarja Magyarországon fekvő vagyonát.
HA VÁSÁROLNI
akar földet Magyarországon, forduljon ezen címre:
John Majoros
402 So. Washington Ave., Scranton, Pa.

DEUTSCH TESTVÉREK
BANKHÁZA
319 East Houston St., New York.
Törvényes képviselői a legjobb hajóvonalnak, Hamburg, Bréma, Rotterdam, Antwerpen vagy Flumen át a Cunard vonalon.
Pénzküldemények továbbítására az őhöz a legmegbízhatóbb cég.
KÖZJEGYZŐI HIVATAL.
Magyar kölcsönkönyvtár, tübbiztosítás, csomagok kihozzatala és házszállítás.
Levegőzím:
DEUTSCH BROS.
319 East Houston St., New York.

THE RONAY CO.
1310 FIFTH AVENUE,
PITTSBURG, PA.
ajánlja honfitársai szíves támogatásába pompásan berendezett üzletet, amelyben importált árú a legjobb minőségben, kitűnő olvasmányok, renek kiállítású és minden vállalkozóknak számára írt imádságos könyvek, irodaszerek, írószekők, jófajta hazai dohány és szivarok, arany és ezüst ékszerek, valódi tajték és selmezi pipák, szárak, szezedi paprika, liptói turó, isszajlak bajszpedró, stb. a legutányosabb árban kaphatók.
Levegőzím:
DEUTSCH BROS.
319 East Houston St., New York.

KAIL G. ÁRPÁD
BANK ÉS HAJÓJEGYZLETE
— Alapított 1890-ben. —
Közjegyzői iroda ugy hazai, mint amerikai ügyek elintézésére. Pénzküldés az ő-házába hetenkint kétszer, a legpontosabban és legolcsóbban.
UNIONTOWN, PA. W. MAIN STREET.

KARÁCSONYI AJÁNDEK AMERIKÁBÓL
Ha Magyarországon hagyott szeretett karácsonyi ajándékkal akarja meglepni, rendeljen nálunk egy ilyen képpen bemutatott, arannyal vastagon futtatott, 15 ékköves órát, melyet mi Magyarországi bármely részébe elküldünk. Ára
SZÁLLÍTÁSSAL EGYÜTT 5 DOLLÁR, mely összeg a megrendeléskor beküldendő. Amerikai lakosok számára \$4.85. Rendeléskor csak **EGY DOLLÁRT** küldjön, a többi az átvételnél.
LEVELÉT IGY CZIMEZZE:
The American Novelty Co.,
95 Liberty St., New York City.

KNAUTH, NACHOD ÉS KÜHNE
PÉNZTALVÁNYOK, HITELLEVELEK A VILÁG MINDEN RÉSZÉBE
ÖRÖKSÉGEKET ÉS KÖVETELÉSEKET PONTOSAN BEHAJTANAK
15 WILLIAM STREET = = NEW YORK.

OLVASÓINKHOZ.
Dr. Pélya László ur belépett lapunk munkatársai sorába. Miat ilyen, előfizetés és hirdetés díjakat felvehet és nyugtázhat. Ajánljuk őt honfitársaink figyelmébe és pártfogásába.

BENCZE BERNIS ur
PASSAICON, N. J. képvisel a Bevándorlót. Előfizetés díjak felvételére és nyugtázására van jogosítva. Melegen ajánljuk őt passaicai honfitársaink pártfogásába.

MAGYAR FONOGRÁF ÜZLET
280 BOWERY, NEW YORK City.
Nagy és dus raktára a legjobb és legújabb énekli gépeknek.
A LEGKIVÁLÓBB ÉS LEGVALTOZATOSABB MAGYAR DALOKKAL.
— Egy gép ára 3 dollár 50 centtől felel. —
— Magyar dalok darabja 35 cent. —
MEGBIZHATÓ MAGYAR ÜZLET. —
Magyar levelekre magyarul válaszolnak.
ENT PRIZE LIGHT CO.,
280 BOWERY, — NEW YORK CITY.

THE ORIENTAL BANK
182—184 BROADWAY, fiók a Bowery és Grand st. sarkán, NEW YORK
TÖKE és FELESLEG \$1,850.000
R. W. Jones, Jr. elnök, Nelson G. Ayres, első alelnök, Ludvig Nissen, Erskine Hewitt, Carlos J. Day alelnökök, R. B. Estabrook, helyettes pénztáros, Geo. W. Adams, pénztáros, Leopold Friedrich, a külföldi osztály vezetője.
SZIVÉLYESEN MEGHIVJUK ÜZLETI ÖSSZEKÖTTETÉSRE KÜLFÖLDI PÉNZEKET VESZÜNK ÉS ELADUNK
UTAZÓK SZÁMÁRA HITELLEVELEKET FOLYOSITUNK
IMPORTÁLÓ KERESKEDŐKNEK ÜZLETI HITELT BIZTOSITUNK
— VESZÜNK ÉS ELADUNK —
MAGYAR ÉS OSZTRÁK ÉRTÉKPAPIROKAT

Egri Csillagok.

— REGÉNY ÖT RÉSZBEN. —

Irta: Gárdonyi Géza.

(Harminezhetedik folytatás.)

S mintha ez nem lett volna elég, Gergely éjjelkor még ki is csapott rájuk és husz paripát és egy ösvért ragadott be magával.

Dehát annyi volt ott a ló, meg az ember, meg az ágyu, hogy virradóra megint állottak a vesszőből font és földdel töltött kasok. Mindössze hátrább álltak valamivel s egy nagy földhányást emeltek az ágyuk elé. A kasok hézagában új tizenkét ágyu, az ágyuk körül új topesik és agák.

Még a nap fel se kelt, megrázkódott a vár a szörnyű dörgésektől, s tempa dobbanások jeleztek, hogy a golyók a falat ütik.

Dobó ismét kitérte a maga ágyuit, s ismét felforgatta a kasokat, s ágyukat, de a feldölt kasok mögött új kasok emelkedtek, s azok mellett új ágyuk. A topesik pedig nem futottak széjjel. Széles korbáccsal ült mögöttük egy vértés dsebedsi falka. Itt csak löni lehet és meghalni.

— Hát csak löjjenek. — mondotta Dobó. — Nekünk kimélnünk kell a puskaport.

És csak a szakalásokból lövett, hogy a munkájukat meg-megzavarja.

Ezen a napon még nem szállta meg a várost a török. A gyalogság a vár kapuit őrizte, a lovasság a város kapuit.

A török egyelőre nem kezdett velük harcot. Mit neki a város! A vár kell! Akie a vár, azé a város is.

A török főtisztek már két napja lóháton járnak a halmokat, hegyeket, hogy a vár helyébe beláthassanak. De nem lát oda be, csak a madár. A tornyok látszanak csak ki. A falakat, bástyákat vesszőből font s földdel tapasztott palánk takarja.

Hát hova löjjenek? Lőtték a falat, a palánkot, meg a kasokat.

Belső pedig volt egy pár szép épület. A rengeteg nagy templom, így megmaradt felével is remeke volt az építőművészetnek. A régi püspöki palota mellett, szintén faragott kőből épült. (Azóta se volt ilyen kaszárnyája magyar katonának!) A várnagy palotát meg Dobó csinósította ki, mikor megházasodott. Olasz építőmester faragta, rakta föl össze, s üvegablakai voltak, míg lent a városban bizony csak papírosból meg olajos vászonból volt a püspök ablaka is.

A török hát csak lött és lött. Törte a falat, a falon a fonott palánkot. Mikor aztán leszállt az esti sötétség, a topesik bedugták az ágyujukat bürrel és lefeküdtek, a Dobó kömveisei meg előszedték a vakoló kanalat, és a parasztokkal szépen berakták, bevakolták a törést megint.

XXIII.

A két pasa azonban nem elégedett meg ennyivel. Háboruban venni ember volt mind a kettő. Ahol ők jártak, romok maradtak utánok, és a szultán bírodalma szélesedett.

A negyedik napon már behatoltak a városba. Gyerekjáték volt ez nekik. Ezrével volt a hadban az ügyes falnád. Némelyik úgy mászta a falat, mint a gyík.

A kapu őreinek meg volt hagyva, hogy azonnal visszavonuljanak, amint a török betör, hát el is hagyták a kapukat. A kardjukat kézben tartva, szép rendben visszahúzódtak a várba.

Akkor Arszlán bég a boldogasszony temploma mellé húzott négy nagy zarbuzánt, és azokra a bástyákra irányozta, ahol a magyarok néma ágyui állottak.

Arszlán már jobban lött. Golyói a város felől való oldalról törtek a falakat meg a palánkot. A legtöbbje kárba veszett, de amelyik talált, rontott.

Délben, hogy együtt ebédeltek, Dobó hallgatag volt és jött meg.

A királytól nem jött még üzenet. Az egri püspöktől éjjel tért vissza a kém. Azt felelte a püspök, hogy nincs pénze, se katonasága, de imádkozni fog a várbeliekért. Dobó arczán egy izom se rándult meg erre az üzenetre.

Csak a szemöldöke vonódott összebb. A Nagy Lukács dolga is busított. Vitéz tisztje volt az ember. Mindig a török mellett szeretett lappangani. Belekapdosott a nagy török hadba, meg ellillant, mire utána indultak. Most ellillant, mire utána indultak. Most ellillant, mire utána indultak. Most ellillant, mire utána indultak. Most ellillant, mire utána indultak.

nak a sátorok! Az ebédnél jelentették, hogy Nagy Antalt előtte egy ágyugolyó.

Bornemissza felpattant: — Kapitány uram, hadd üssek ki a törökre! Restellem, hogy a város kapuit kardvágás nélkül hagytuk el.

Budaházy — egy erős állú és vállas melles tiszti — is megszólalt: — Hadd lássa a török, kapitány uram, hogy nemcsak éjszaka merünk rája csapni, hanem nappal is.

Pető is megmordult: — Ha kevesen vagyunk is, neki meggyünk százan százezernek.

— Hát jól van, — felelte Dobó felvidámulva, — de nem érdemes azért itt-hagynotok az ebédet.

Aztán ebéd után megadta az utasítást: — Kicsaptok a gyaloghadra a főtemplom mellett. Keresztül rontotok rajta egy kanyarodással, és visszanyarogtok azonnal. Harez csak annyi legyen, amennyi kinek-kinek az útjába esik. Felállni, rendezkedni, jelszót várni nem szabad, mert akkor otthagytátok a fogatokat. Százan mehettek.

Nosza a tisztek kapják a sisakot, páncezélget. Fel a lóra. A legénység mind velük akar tartani, de Gergely diák kiválasztja közülök a legizmosabakat.

Az azabok, lagumdúsi, piadok ott ebédelnek a földön ülve a templom előtti pázsiton. Mindössze leves az ebéljük s a kanalat már visszadugták az övszíjba, övkendőbe. Most vöröshagymát esznek rá kenyérral. Némelyik dinnézik, némelyik uborkát, zöld paprikát fal a leves után. Mindezt jól lehet a várból látni. Csak a patak meg a város piacza választja el őket a megszállatlan földtől. A piacz házai mellé egy falka janicsár telepedt. Ezek most éppen vígan vannak. Egy ügyes legény handsárt és sárgadínnyét dob fel a magasba. Először elkapja a handsárt, a handsár hegyén meg a dinnéjét.

Ugy látszik, fogadásból játszik, mert ime egy janicsár görögdiányt visz hozzá. Egy darabig beszélnek, aztán a janicsár feldobja a görögdiányt, a másik meg a kardot.

Egy harmadik janicsár megrántja hátul az ügyeskedőt. A dinné a kövezetre hull és a katonák nagy mulatására szétreeszen.

A janicsárok félre figyelmeben egyszer csak megszűnik az itatás a patakban, megáll a vízfordás.

Csak két percznyi szünet ez, hát hogy tűnnék fel. Még azt se pillantják meg, hogy a falakon szaporodik az ember, kivált a nyilas meg a puskás. De már arra bezzeg megrándulnak, hogy valami nagy robozás támad. Amint a várra fordul a fejük, megdördül a falon három mozsár és mindenféle szöveg, golyót, vasszemet pök a szemük közé. A várkapun a lovak és lovasok hosszu vonala roboz elő.

Mint a fergeteg ugratnak át a patakon, s mikorra ők kardot kapnak, esihí, puhí, csapkodják, vagdalják őket. Keresztül át rajtuk ott teremnek a nagy füves téren, amelyre a püspöki templom vet délutánokint árnyékot.

A gyalog törökök ijedten ugranak fel s néznek a piacz felé. Némelyik fut, némelyik megáll és kardot ránt.

A robozó lovasság ime ott terem. Tüzes sárkányok a megmarkantuzott paripák. Ezt már nem várja meg a török. Fut a sok száz gyalog, mint a farkasoktól megriaszott nyáj. A magyar a hátukon.

De az utczákból felzng a segítség: lovas akindsik és gondóllúk, puskás és dárdás vakmerő janicsárok.

Ime Gergelynek is dárdát feszít egy vadképü janicsár. Le akarja szarni a lóról.

Gergelynek kettőt villan a kardja. Az egyik villanás után ketté török a dárda, a másik villanás után, hanyatt-vágódik a török.

— Jézus! Jézus! — kiáltják a bástyáról.

— Allah! Allah! — üvölt a török.

A magyarok mindinkább elszélesedve kigyóznak közöttük. Horváth Mihálynak a lovát szögön dőfi egy janicsár. A ló eldől. Horváth lengrik rócsár. A ló eldől. Horváth lengrik rócsár. A ló eldől. Horváth lengrik rócsár.

Az egyik villanás után ketté török a dárda, a másik villanás után, hanyatt-vágódik a török.

— Jézus! Jézus! — kiáltják a bástyáról.

— Allah! Allah! — üvölt a török.

A magyarok mindinkább elszélesedve kigyóznak közöttük. Horváth Mihálynak a lovát szögön dőfi egy janicsár. A ló eldől. Horváth lengrik rócsár. A ló eldől. Horváth lengrik rócsár.

Az egyik villanás után ketté török a dárda, a másik villanás után, hanyatt-vágódik a török.

— Jézus! Jézus! — kiáltják a bástyáról.

vát, s a lova nyakára borulva vágat visszafelé.

Erre a többi is megfordul. A fútezőn ezer akindsi roboz aia segítő fergetegként. Gergely idejében kikerüli őket. Nagy s-betűt kanyarodik a káptalan-utca felé. Ez az utca is tele van, de több a gyalog török benne, mint a lovas, s ahogy a gyalog eszevesztetten menekül, csak sávjára a török lovasokat, akiknek a saját katonáikra is kell figyelniük. De mi ez a mi büszlűten nekikrontó századunknak! Véres utca nyílik rajtuk, s jobbra-balra hupogva esnek, mint a zsákok.

Most látszik csak, hogy a testes, erős magyar ló mellett micsoda gyenge az apró keleti ló. Tíz magyar lovas szétnyom száz török lovasat, ha neki rohan, s amelyik magyar nekihazakodik a töröknek, hát abból a törökből se lesz háziur soha az egri várban.

Robognak már visszafelé. — El a kapuból!

A vár falán ujjongó nép kiáltozása összevegyül a visszafelé harcolók lármájával.

Dobó aggódva látja, hogy a mellék-utczákból hogyan rohannak még mindig az akindsik és dsebedsi a többi török segítségére. Tüzet vezényel. A falon megdördülnek a puskás és megpendülnek az ijjak. A török csapat eleje visszatorpan, s megtorlódik.

E perczben éktelen állati üvöltés hangzik a várfalon. Mindenki odapillant, hát a cigány üvölt ottan. Dühösen ugrálva rázza a kardját a török felé: — Megállj gazs kutya terek! Meghals!

A mi lovasaink a törököknek elöl a megzavarodásából vigan iklatnak fel, s a várbeliek diadalkiáltása között roboznak be a várkapun.

Nem tartott negyedóraig ez a küzdelem, de a templomtól, a piacz és a káptalan-utca holtakkal, sebesültekkel és sántító lovakkal van tele. A megzavart törökök tajtékzó dühvel kotródnak visszafelé, s a távolban meg-megfordulva rázzák az öklüket.

XXIV.

A patakra nyíló kaput még ezen a napon se csukatta be Dobó. Hadd járjon ki a vár népe reggeltől estig. Hadd lássa a török, hogy nem félünk.

Aztán ha éppen berontanának is? Nem áll-e őrt mindig százharz drabant a kapunál, kétszázhatvankilenc a belső piacson? S elvégre a hidat akkor is fel lehet húzni, mikor tele van emberrel.

Hát csak jöttek-mentek a lovas-katonák, meg a vízhorzó emberek. A lovas-katonák a lovakat itatták. A vízhorzó emberek a vár mélyén levő kömedencébe hordták a vizet. Van ugyan kut is a várban, de a kéteser embert, meg azt a sok lovat egy kut nem látja el vízzel. Hát csak fel a vizet, amennyit csak lehet.

A patak tulsó partján meg törökök itattak. A gyalog törökök közül is mentek oda, s ittak a patakból.

A patak vize alig czombig ér.

Hogy im a vízhorzó egri paraszti megszokta vala a törököt, meg azt is látta délelőtt, hogy hogyan megázolta őket a várbeli katona, hát ahogyan ott me-regeti-töltögeti a vizet a lajtba, meg nem állja, hogy oda ne szóljon a törököknek: — Gyere át koma, ha mersz.

A török, ha nem is érti a szót, látja a fej mozdulatát. Hát ő is int: — Gyere át te!

A másik török is elmosolyodik, az is hívogat. A következő perczben már gúthat török, meg ugyanannyi magyar hívogatja egymást.

Egy szennyes turbánú óriás kurd a sebes lábát mossa a tulsó parton. Térdig fel van gyűrűköve. Nagy henezgyve feláll és belép a patakba. Odatolja nagy szökebajuszos pofáját a magyar-nak: Hát itt vagyok: mi kell, no?

A mi parasztjaink azonban nem ugranak el. Ők is övbegyűrt gatyaszárral állnak a vízben. Az egyik mint a villám, elkapja a török karját, s átrántja maguk közé.

Mikorra a többi észhez kap, már ott lökdösi, vonszolja négy paraszt a kurdot a lajtos taligák közt, a többi meg dárdát tart a tulsó parton levő pogányok felé.

A kurd ordítva rángatózik, de erős markok tartják. Szakad róla a dolmány, gomb és zsinór. A turbánja lefordul a feje föl. Az orra vérzik. Segítségért kiabál és leveti magát a földre. A segítség nem jön. Huzzák a lábánál fogva oly sebesen, hogy fel se kelhet, míg csak be nem szánkázott a várkapun.

Állítják Dobó elé.

A török most már nem olyan kevély. Leveri magáról a port, és keresztbe illeszti a mellén a kezét. Mélyen meghajol.

Dobó a várnagy terembe vezetett. Hívatja tolmácsnak Bornemisszát. Ől egy rudon lógó vértézet mellett. A törököt még csak meg se lánczoltatja.

— Hogy hívnak? — Dsekids, — feleli a török dühében reszkette.

— Kinek a hadából való vagy? — Ahmed pasából.

— Mi vagy? — Piad.

— Eszerint gyalogos? — Az, uram.

— Ott voltál Temesvár ostromán? A török a lábára mutat, amelynek ik-ráján négyujjnyi seb vöröslök.

— Ott voltam, uram. — Miért vesztett el a várunk? — Allah akarta.

— Ugy beszélj nekem, hogy ha egy hazug szón kaplak, véged van. — És felemeli a pisztolyát.

A török meghajol. Látszik a szemén, hogy nem fog hazudni.

Dobónak nem volt részletes értesülése Temesvár ostromáról. Csak annyit tudott, hogy Temesvár jobban meg volt erősítve, mint Eger, s hogy ennek a tábornak csak a fele volt ott, és mégis elfoglalták.

A teremben ott volt a kihallgatáson néhány tiszt is, akik ebben az órában várták pihentek: Pető, Zoltay, Hegedűs, Bolyky Tamás, Kristóf apród, meg Andrács, az egri bíró.

Ott ültek Dobó körül. Csak az apród állott Dobó mögött a karosszék háttára könyökölve; meg a rab állott meztelül, kopaszán, négy lépésnyire Dobó előtt.

S aragb mögött két dárdás. Gergely egy tábori széken ülve fordította török szóra a Dobó kérdéseit s magyarra a török feleletét.

— Mikor érkezettek Temesvár alá? — Redseb havának ötödik napján. (Junius 27-én).

— Hány faltörő ágyutok volt? — Tizenkét zarbuzánt hozott a nagyságos pasa.

Bolyky elmondult: — Hazudik! — Nem hazudik, — felelte Dobó, — hiszen Ali a felvidéken járt a többivel. S tovább kérdezte a pogányt: — Ali pasa hány zarbuzánnal esatlakozott hozzátok?

— Négyvel, — felelte a török. — Tizenhat faltörő ágyut mondott az én kémem is.

— Ismét a törökhöz fordult: — Mondd el nekem, micsoda rendben történt annak a várnak az ostroma. Nem titkolom előtted, hogy a magunk védelmeért kérdezem. Ha csak egy szóval is meg akarsz téveszteni, halál fia vagy. Ha igazat beszélsz, az ostrom után békén elbocsátalak.

Ez olyan határozott hangon volt mondva, hogy akár minden szót vasba lehetett volna önteni.

— Nagyságos uram! — szólta a török a hála felőrvendő hangján. — Lelkem üdvössége legyen a nyelvemen. És most már bátran és folyékonyan beszélt:

— A nagyságos pasa ott éppen úgy, mint itten, kinézte a vár leggyengébb pontjait, és addig lövette, míg csak alkalmassá nem lettek a meghágrásra.

— Mi volt az a leggyengébb pont? — A viztorony, uram. Nagy küzdelemmel foglalhattuk csak el. Úgy hullt az ember, mint a fű a sarló alatt. Nekem is ott csapott a nyíl a lábamba.

A viztorony eleste után a németek és spanyolok kiűztek a várból, meg megadják magukat, ha békén elmehetnek, hát a pasa becsületszóra ígerte, hogy nem lesz bántódásuk.

A török beszéde alatt folyton morgott kint az ágyu, s most, hogy a török ideért a szóval, rettenetes csattanással ropogással szakadt át a palota mennyezete: egy emberfej nagyságu ágyugolyó mész és vakolat hulladékkal együtt

A török beszéde alatt folyton morgott kint az ágyu, s most, hogy a török ideért a szóval, rettenetes csattanással ropogással szakadt át a palota mennyezete: egy emberfej nagyságu ágyugolyó mész és vakolat hulladékkal együtt

KRAJNYÁH JÁNOS

Cleveland, O., 2755 East 79th street alatti legmodernebbül berendezett szalonját ajánlja honfitársai pártfogásába. Kétféle whiskey, törköly, nemkülömben mindig friss hordó és üveg sör, tüzés magyar borok, finom zamatu szivarok, billiárd, stb. állanak a közönség rendelkezésére.

KÉPVISELŐINK.

A „Bevándorló”-t a következő urak képviselik a következő helyeken olykép, hogy előfizetési díjakat fevelhetnek és nevünkben nyugtáznak: BENCZE JÁNOS ur... Passaic, N. J. BÖGÖZY GYULA ur... Perth Amboy, N. J. MAKRAY JENŐ ur... South River, N. J. JUHÁSZ ISTVÁN ur... Poughkeepsie, N. Y. TORHÁN JÁNOS ur... Yonkers, N. Y. GÉTSY JÁNOS ur... Torrington, Conn. HIZSNYAY JÁNOS ur... Danbury, Conn. STENTZEL RICHARD ur... Philadelphia, Pa. POTMESIL ISTVÁN ur... South Bethlehem, Pa. SAMU GYÖRGY ur... South Sharon, Pa.

UJ GAZDA! UJ REND!

— Elsőrendű magyar szakácsné — **PITTSBURGBAN** az egyetlen szépen berendezett magyar ÉTTEREM és KÁVÉHÁZ a **LITTLE HUNGARY** ahol izletes ételekre, figyelmes kiszolgálásra talál. **EBÉD ÉS VACSORA ALATT** — KÉTINÓ ZENE — 911 FIFTH AVENUE. **VAJDA IGNÁCZ**, tulajdonos.

CAFÉ BRESLAU

MAGYAR KÁVÉHÁZ 188—190 második Avenue, New York a 12-ik utca sarján. — Kétféle M A G Y A R kenyha. — Tulajdonosok: Rabbach és Schembeck.

Akít utja Pittsburgba vezérel, keresse fel Dvorszky Ede és Takács István társ-tulajdonosoknak 512 Second Avenue levő

„AZ ÖREG BANYÁSZHOZ”

ezimzett szállodáját és vendéglőjét. Ott nemcsak jó szálalt és jó magyar konyhát talál, hanem a munkaviszonyok felől is tájékozódhatik.

VIOLET ARZCREAM

Májfolt, szeplő ellen legjobb a világon. Üde arczbört ad. Ára 50 cent.

GLADIATOR

legjobb haj-és bajusznövesztő szer. Ára egy dollár. A pénz előleges beküldése mellett bár-hová megküldi a felfaltató: Dr. J. BACKY, 100 Public Square, Cleveland, O.

HA BAJBA JUTOTT, FORDULJON NAAR MANFRED

békebíróhoz, 15 E. STATE STREET, TRENTON, N. J., aki tanácsot, segítséggel látja el. **MAGYAR, NÉMLT, TÖT, LÉNYEK** stb. **TOLMÁCS MINDIG KEZNEL.**

A NAP

A magyar újságírás szentkezéje, Magyarország legünnesebb és legértejedőbb lapja. Feltéző szerkesztője: Braun Sándor. Politikai fonsunkatársai: Brdy Sándor, Lengyel Zoltán és dr. Kalmár Antal. A NAP a 48-as eszmény leghibesebb katonája a 67-es politika legkiválóbb és legünnesebb lapja. A NAP nemcsak a legkiválóbb lap, de a **LEGOLCSÓBB IS.** Előfizetés Amerika területére egész évre \$5.— Félévre \$3.— Negyedévre \$1.50. Muttatványzatokat késséggel küld: A NAP kiadóhivatala: Budapest, VIII. ker., Rökk Seilárd-u. 9. sz.

RIZSAK JÁNOS

passaicai pénzküldő budapesti irodája IV., Süte-utca 6. szám alatt van. Irodavezető: RIZSAK MIHÁLY.

RIZSAK JÁNOS, KÖZJEGYZŐ

MAGYAR PÉNZKÜLDŐ és VÁLTÓINTÉZETE 127—2-ik UTCZA, PASSAIC, N. J. PÉNZT a legpontosabban és lehetőleg leggyorsabban küld az 6-hazába. Az összes hajótársulatok meghatalmazott képviselője. Mindennemű közjegyzői okiratok szakszerűen kiállítanak és konzultációs hitelesítetnek. Jogt, katonai és telekkönyvi ügyekben pontossággal járok el. Reám bizott ügyekben pontosan és lelkiismeretesen járok el. Az utasokat személyesen elkísérem a hajóhoz. Utbaigaztást, felvilágosítást és tanácsot ingyen adok.

FIÓKÜZLETEK: **ALPHA, N. J. WHARTON, N. J.** **PHILLIPSBURG, N. J. SOUTH BETHLEHEM, PA.**

odaznhan Dobó és a török közé.
 A török visszahököl. Dobó azonban csak rápillantott a puskapor-büzt lehelő golyóra, és mintha misem történt volna, nyugodtan szólott:
 — Folytasd!
 — A városbeli nép, — folytatta a török, — a városbeli nép...
 A lelkete egy elakadt, hogy nem bírta folytatni.
 Kristóf apród himzett szegélyű kendőt vett elő és levergette a mézport a főkapitány arcáról, süvegéről és ruhájáról. A török ezalatt levegőzhetett.
 — Folytasd, — szólott Dobó.
 — A nép mindenét el akarta vinni. És ez volt a hiba. Losonezy egy napot kért a készülődésre. A katonaság látta, hogy megfosztják a zsákmányolástól, s másnap reggel, boszusan néztek. Ezért küzdöttünk-e itt huszont napig, — mondották, — hogy most mindent elvigyünk? És oda-odakapdostak a szekerekhez. A keresztények nem védekeztek, hát mindig nagyobb lett a kaptóság. Különösen a gyermekeket kaptosták, meg a fiatal nőket. Stambulban se árulnak sebiat lányokat, mint azok között voltak.
 — De hát nem állított a pasa védelmet?
 — Állított, de hiába volt. Mikor a keresztény katonák sora következett, azokból is elragadtak egyet: Losonezy-nak egy szép, ifjú apródját. Az apród kiáltott. Losonezy megmérgezte. A magyarok mind fellázadtak. Kardot rántottak és nekünk rontottak. Az volt a szerenese, hogy éppen a vértés dsebedisk állottak ottan, különben átvagdalkoztak volna az egész seregen.
 Dobó vállalt vont:
 — A dsebedisk? Azt hiszed, hogy akin egy kis bádóg van, mindjárt győzhetetlen? Nem a bádóg tette, hanem hogy kevesen voltak.
 Egy második ágyugolyó zuhant be a terembe. A falat díszítő régi fakó zászlókon ütött át, s a padlózatot beszakította.
 Az ülök mindnyájan felkeltek. Hegedűs elment. A többi, hogy Dobó ülve maradt, várakozott.
 — Hol sátorozik Ahmed pasa? — kérdezte a töröktől.
 — A melegvíz mellett, a vadaskertben.
 — Gondoltam, — felelte Dobó a tisztjeire tekintve.
 És ismét a törökhöz fordult:
 — Azt mondd meg, mi ennek a hadnak a legnagyobb ereje?
 A szemébe nézett erősen:
 — A janicsárság, a tüzség, a sokaság. Nagyságos Ali pasa tanult vezér. Egyik kezében dus jutalom. Másikban vasbot. Mert aki nem megy előre, mikor ő parancsolja, hátul a jaszaulok vasbottal verik őket.
 — És mi a gyengéje?
 A kurd gondolkozva vont vállat.
 Dobónak a szeme két törként élező-dött reá.
 — Hát, mondotta a kurd, — én nem felelhetek nektek mást, ha a lelkemet nyitott irásként teritem is a lábad elé, nagyságos uram, csak azt mondhatom, hogy addig is erős volt ez a had, míg kettősözölvá járt. Hiszen valami harmincz erősséget rontolt el ez a had, nagyságos uram, és sehol nem győzték meg, hát mit mondjak gyengéjének?
 Dobó intett a rab mögött álló két legénynek.
 — Kössétek meg, és vessétek a tömlőzbe.
 Aztán felkelt maga is.
 A harmadik ágyugolyó a helyére zuhant be. Ezer darabra tört a szép faragású karosszék, s ott forgott tovább az oszlop mellett.
 Dobó meg se fordult. Átvette Kristóftól a hétköznapi aczélsíksakat és a fejére tette.
 Kiment a tömlőzástya tetejére, s onnan nézte, melyik ágyu tőri a palotát?
 Csakhamar meglátta: Neki irányozta három ágyuját. És egyszerre süttette el.
 A kasok között zavartan futkostak; az ágyu elhallgatása mutatta, hogy Dobó nem pazarolta a puskaport.
 — Dícső lövés! — mondotta Gergely is ujjongva.
 S hogy lefelé mentek a bástya lépcsőjén, rámosolygott Dobóra, és így folytatta:
 (Folytatás következik.)

A CSODADOKTOR.
 Írta: Szini Gyula.

Kraft-Ebingtől Charcotig, Charcotól a híres budai asszonyig végigjárta az összes pszichiátereket: hiába. Az „esetét” a világ összes ideggyógyászai tudós külön elméletet állított fel az ő specifikumából. Ahány szanatórium vagy elmegyógyító intézet van a mérsékelt égöv alatt, befogadta vendégül és nincs az a kura, amelyen át ne esett volna. Hasztalanul.
 Pedig kár volt érte. Sok százados családját vissza tudta vinni addig az ősig, aki — hiszen nincsen abban semmi szegény — bedrótta azt a lyukat, amelyet Botond bádja vágott a bizánci érzékapun. Ősei már a tizenharmadik században magyar nemeké voltak, családja pedig megszámlálhatatlan katonákat, vitéz katonát és főispánt adott nemzedékről-nemzedékre az országnak. Ő maga szegény csak addig vihette fel, hogy benyújtotta a kérvényét a kamarási kulesért. Mialatt az engedély Bécsből szép lassan jövegetett, azalatt kitört rajta a baja úgy, hogy semmi hasznát nem vehette a kinevezésének.
 Egy szép napon váratlanul bejelentette a családjának, hogy elvesztette valahol a jobb karját. Összeült nyomban a családi tanács és azt döntötte, hogy Kenéz Botondot egy időre el kell helyezni egy magán-sanatóriumban. Európai hírv orvos kezelésére került, a ki a maga kitűnő módszerével annyira tudott hatni Botondra, hogy végre megtalálta az elveszett jobb karját. De még aznap este bejelentette, hogy most meg a bal karját vesztette el valahol, maga sem tudja, hol.
 Újabb és még híresebb orvosnarrhoz került, aki a maga páratlan módszerével annyira tudott hatni Kenéz Botondra, hogy végre megtalálta az elveszett bal karját is. De még aznap este bejelentette, hogy nem tudja hol, de valahol elkallódott a balfüle.
 Újabb sanatórium és újabb professzor következett, aki a maga titkosított módszerével visszazuggerálta Botond balfület. De Kenéz Botond nagyon szórakozott ember lehetett, mert estére már elhagyta valahol a ballábát. Nem akart többé mind a két lábára állni és ha szabadon lohasztották, úgy ugrándozott, mint a sebesült lábú veréb.
 Szanatóriumból sanatóriumba, professzortól professzorhoz, egyik kurából a másikba jutott az évek hosszú során és a szaklapok nem győztek csodálkozni azon a makaesságán, amelyel valamely tagját mindig elhagyogatta. Az említett svájci tudós pedig ebből a különös esetből azt az elméletet vont le, hogy a szuggesztíóval való gyógyítás ma még mindig ott tart, ahol Archimedes, aki hiába kereste a földön kívül azt a fix pontot, amelyből e szomorú sárteket ki lehetne mozdítani szerencsétlen helyzetéből. A svájci tudós az egész elmegyógyítás érzélpontjait tüzte ki, hogy meg kell találni azt az emberen kívül fekvő archimedesi pontot, ahonnan a szuggesztíó kimozdíthat egy elemét a maga szánalmas helyzetéből.
 Se a tudomány nem nyert ezekből a felfedésekből semmit, sem Kenéz Botond állapota nem javult tölük. Más-különbén semmi baja sem volt. Tükéletesen józan, nyugodt ember volt egészen addig a pontig, hol gyógyíthatatlan szórakozottsága fellépett. Mint más ember az esernyőjét, úgy hagyogatta el Botond rendre az ő legszükségesebb vagy legfeleltesebb tagjait. És aszerint volt jó napja, hogy valamely fontos vagy kevésbé fontos szervét vesztette el egy időre. A legfeleltesebb circulus vitiosus volt az ő esete.
 A tudósok már annyira belefáradtak, hogy épp oly kevésbé törődtek vele, mint a kör négyzögesítésével. Sőt egy világhírű professzor, aki hirtelen tűnt fel egy könyvével és akit Botond sietett felkeresni, kiutasította az ajtón:
 — Menjen innen, maga lehetetlen fráter — förmedt rá a professzor. — Nem elég, hogy családjának a szegényévé lett, most még a tudomány szegényévé is fel akarja magát küzdeni? Tönk-re akarja tenni a hírnevét, az existenciáját? Menjen, pusztuljon!
 Botond szomorúan tért vissza Magyarországra és egészen beletörődött a sorsába, hogy a tagjaira épp úgy nem tud vigyázni, mint mi a rézfilleinkre. Az esetét nevetve mondták el egymásnak a barátai, ismerősei, s így jutott fülebe a család egy öreg barátjának is, aki orvos volt.
 Az öreg ur még abból az időből származott, amikor a veszedelmes elmebajokat súlyos szekérkerékek köztötték, hogy se magukban, se másban ne tegye-

nek kárt. Szóval az öreg ur olyan korban szerezte a diplomáját, amikor még nem volt feltétlen szokás a diplomaszerezés. Lehetett már száz éves vagy még több, de még mindig ugyanabban a városkában és ugyanabban a kórházban élt, ahová fiatalágában, hatvan éves korában jutott.
 Az öreg ur levelet írt Kenéz Botondnak, hogy ha más baja nincs, csak keresse fel őt. Botond szánuhasan mosolygott az öreg doktor levelén, hiszen a legkiválóbb európai orvosprofesszorok is kudarcot vallottak vele. De a remény minden kétségénél nagyobb ur.
 Botond szekérre ült — ismét elhagyta valahol a jobb lábát és nem tudott gyalog járni — így ugrándozott be felülében az öreg doktor szobájába, amelyben csak egy öreg divány, két lyukas nádszék és egy pipatórium volt, amely meg volt rakva pirosra szivott tajtpipával. Semmi koponya, semmi titokzatos orvosi embléma vagy eszköz nem volt sehol.
 Az öreg doktor a szeme közé nézett Botondnak és így szólott:
 — Hát fiam, elvesztetted a fellábadat? Új csak le ide erre a szekre.
 Botond le akart ülni, de csak a földre ilhetett, mert az öreg doktor kirántotta alóla a székét.
 — Nem én, fiam — morogta — nem emeltek fel én a földről a félvilágot sem. Tápáskodjál csak fel magadtól. Én akár itéletnapig el tudok várni.
 Ezzel rágyújtott újra a pipájára, a fellábu páciens pedig ott fetrengett a földön, míg meg nem unta és végre talpra nem állott.
 — Most már megvan a másik lábaim is, — szólott mosolygva — de mialatt feltápáskodtam, elvesztettem a jobb karomat.
 — Csak keress meg, — szólott a doktor. — Addig innen el nem megy, míg meg nem találod. Én elvárhatok akár itéletnapig is.
 Botond csakhamar megtalálta a jobb karját, de vele rámutatott a földre, hogy most meg az a nines. Az öreg doktor megfogta a fülét és nagyot csavart rajta:
 — Megvan-e? — kérdezte.
 — Nines, — felelte Botond. A doktor erősebbet csavarintott rajta.
 — Megvan-e? — kérdezte.
 — Nines, — felelte Botond.
 A doktor harmadszor is csavarintott rajta.
 — Megvan-e?
 — Megvan, megvan, megvan! — ordította Botond.
 De az orvos rámondott:
 — Tudod-e, mid hiányzik igazán? Az eszed tokja, gazember, az eszed tokja!
 Botond a fejéhez kapott és nyugodtan, mosolygva szólott:
 — Csakugyan hiányzik.
 A doktor nem vette ki a pipát a szájából, hanem foghegyről mondta:
 — Most pedig erédj haza az atyafiaidhoz és mondd meg nekik, hogy mindenből kikuráltalak, csak az eszed tokja hiányzik.
 — Csak az hiányzik már? — kiáltották örvendezve a rokonok. — Akkor nincs semmi baj. Ezzel még lehetsz Magyarországon akár főispán is.
 És lett Kenéz Botondból főispán.

I. BOSS
 111 SECOND STREET, PASSAIC, N. J.
 Mindenfélé szivarok és dohányok — importálójá.
 KÜLÖNÖSEN JO A KOSSUTH ÉS GROF BATTYANYI DOHÁNY.
 Megrendések nagyban és kicsinyben vidékre is.

YOURKVILLE BOULEVARD
 elökeli magyar kávéház a felsővárosban
 1393 MÁSODIK AVENUE
 Tulajdonos:
BIRNBAUM L.
 a 72. és 73. utcák között.
 MIDENNAPO CZIGÁNYZENE
 — Kitűnő magyar ételek és jó italok. —
 Pontos kiszolgálás.
 POMPÁS BILLIARDASZTALOK.

THE 'STATE BANK'
 AZ ALLAM BANKJA
 378 Grand Street, New York City.
 Elnök Richard O. L., alelnök Kohn Arnold, másodalelnök Burckett L. Walter, pénztáros Voorhis A. I., alpenztáros Kneisel János.
 Tőke, felesleg, nyereség, több, mint \$1,000,000
 Betétek több, mint 16,000,000
 Pénzküldeményeket elfogadnak a világ minden részéből.
 HAJÓJEGYEK minden vonalra kaphatók.

AMERIKAI MAGYAR SZÖVETSEG.
 Alakult 1906. február 27. Cleveland, O.
 A szövetség célja: az Amerikában élő magyarok testületi össztartására, anyagi és erkölcsi érdekeinek védelmére.
 Ösztályok általulhatnak Amerika minden magyarlakta helyén.
 Aki a Szövetség tagjává akar lenni, írjon alapszabályokat a titkári hivatalhoz 305 CENTURY BUILDING, Cleveland, O.

THE CITY BANK CO.
 BIZTOS, ERŐS, MEGBIZHATÓ.
 Takarékbetétek után 4 százalékos — fizet. —
 10 AVENUE és PEARL ST. sarkán.
 SOUTH LORAIN, Ohio.

The Friedman Print
 215 BOWERY — NEW YORK.
 Elvállálja alapszabályok s mindennemű nyomtatványok elkészítését.
 — Kitiűnően felszerelt magyar nyomda. —
 Elv: Csinos kiállítás olcsó árak mellett.

THE RISING SUN BREWING CO.
 CSEHORSZÁGI módon készülő SÖR
 A legválogatottabb arany árpából, malátából és mézhatáros cseh komlóból főzik.
 FELTÉTLENÜL JOBB BARMILY IMPORTÁLT SÖRNEL.
ELIZABETH, N. J.

SOUTH BETHLEHEMEN
 „A Bevándorló” egyes számának ára 3 cent.
 A UNITED FURNITURE STORES CO.
 522—524 East 3-ik utcazi üzletében kapható.

BORSZÉKI GYÓGYVIZ
 A VIZEK KIRÁLYA
 — Különleges szer gyomorban és köszvény ellen. —
 Orvosi szaktekintélyektől a legmelegebben ajánlva, hólyag és vizeleti szervek bántalmánál, vesebajknál, cukros hurgár, a torok és tüdőszervek bajainál, epekő és gyomor-megbetegedéseknél. Egészségesnek kitűnő ízű, igen üdítő ásványvíz, bor, cognac, vagy citromsavval vegyítve.
 EGYEDÜLI KÉPVISELŐ az EGYESELT ÁLLAMOKBAN
VIDDER EMIL
 IRODA: 36 Ave. C. RAKTÁR: 40 Ave. C. NEW YORK.
 — MINDENKI ÁLTAL MEGTEKINTHETŐ. —

MONOPOL KÁVÉHÁZ
 RUDNER és ROTH, tulajdonosok
 NEW YORK, 145 MÁSODIK AVENUE, a kilenczedik utca sarkán
 — Kitűnő ételek és italok —
 A MAGYAROKNAK KEDVENCZ TALÁLKOZÁSI HELYE
 — Szombat és vasárnap este elsőrangú cigányzene —

MEGBIZHATÓ BANKÁROK.
 E rovat alatt oly bankcégeket nevezünk meg, amelyekhez honfitársaink bátran fordulhatnak pénzküldés vagy pénzbetétek céljából.

NEW YORK ALLAM.
 Knauth, Nachod és Kühne, 15 William street, New York.
 Kiss Emil, 104 Second Ave., New York.
 Tiz év óta fennáll.
 Németh János, 457 Washington street, New York.
 Deutsch Testvérek, 319 Houston st., New York.
 Pénzküldés, hajójegyiroda és -közjegyzői hivatal.
 The Oriental Bank, 182—184 Broadway, New York.
 Csekkontó, hitelevelék, külföldi értékpapírok megvétele és eladása.
 Nemzetközi Utazási Iroda és Pénzküldő Társaság, igazgató Láng József, 1496 Second Ave., New York City.

PENNSYLVANIA ALLAM.
 B. Hendler, successor to A. Hendler Son & Co. Cassandra.
 Pénzküldemények Magyarországra és Európa bármely részébe olesón, gyorsan és biztonságosan. Hajójegyek az összes vonalakra az ó-hazába sehol olesóbban nem kaphatók.
 First National Bank, Első Nemzeti Bank, Minersville.
 Alapítke \$500,000.00, tartalékalap és szét nem osztott nyereség \$75,000.00. Elnök Charles R. Kear, pénztáros Harry F. Potter.
 Róth József és Fial, a Monongahela-völgynek legértékesebb bankháza, saját épületben, ötödik Ave. és Locust st. sarkán, McKeesport.
 Pénzküldés az ó-hazába gyorsan, pontosan a legolcsóbb árfolyam mellett. Hajójegyeladás az összes vonalakra a legalacsonyabb árral kellelt. Közjegyzői okiratokat szakértelmekkel kiállítanak és a konzultáti hitelesítést beszerzik Czim: Jos. Roth and Sons.
 Hungarian American Savings & Trust Co., Duquesne Magyar Amerikai Takarékos Hítel Társulat, Duquesne.
 Alapítke és fölösleg 175,000.00 dollár. Pennsylvania állam legerősebb bankháza az egyik s az egyedüli magyar állami ellenőrzött magyar bank Amerikában. Igazgatói és részvényesek magyarok. Fizet két százalékos csekk számlára, 4 százalékos betét-számlára. Pénzküldés, hajójegy eladás és közjegyzői iroda. Klein Jakob, magyar bank- és váltóüzlete, 1346 Penn Avenue, Pittsburg.
 Megbízható pénzküldés és hajójegyelású. Kiállít közjegyzői okiratokat és elvállalja hazai ügyeknek elintézését.
 Tomcsányi József, Homestead és Duquesne.
 Klein Arthur, Rankin, Pa.
 Hajójegyek, pénzküldés, hazai ügyek elintézése.
 Kall G. Árpád, Uniontown, Pa.
 Amerikai és hazai ügyek elintézése. Közjegyzői hitelesítés. Pontos pénzküldés.

MISSOURI ALLAM.
 The Farmer's & Miner's Trust Company, a gazdák és bányászok trust-kompanyja, Bonne Terre.
 Bejegyezett 1890-ben. Tőke \$100,000.00
 R. R. S. Parsons elnök, F. J. Thomure alelnök, F. H. Dearing titkár és pénztáros.

OHIO ALLAM.
 Perczel Lajos, 532—534 Pearl street, Cleveland.
 The Dollar Savings & Trust Co., Youngstown.
 Vagyon: \$1,500,000. Pénzküldés gyorsan, olcsón és pontosan. Pénzketek után 4 százalékos kamatot fizet. Üzletvezető: Burger E. Lajos.
WISCONSIN ALLAM.
 Merchants and Savings Bank, Kereskedelmi és takarékbank, Kenosha.
 Wisconsin állam felügyelete alatt. H. B. Robinson elnök. Tőke \$25,000. Elad hajójegyeket minden vonalra. Pénzketek elküld a világ bármely részébe. Takarékbetéteket elfogad.
NEW JERSEY ALLAM.
 Riszák János, 128 Second street, Passaic.

WÁRADY LAJOS
 Hazai peres és katonai ügyek pontos elintézése.
 PÉNZKÜLDÉS AZ Ó-HAZABA.
 Az összes hajóvonalak képviselője.
 HÁZAK VÉTELE ÉS ELADÁSA.
 magyar közjegyző
 449 S. Broad St., Trenton, N. J.

Charles R. Kear elnök. Harry F. Potter pénztáros.
ELSŐ NEMZETI BANK
 FIRST NATIONAL BANK
 MINERSVILLE, PA.
 Alapított 1864-ben. Schuykill-County legöregebb nemzeti bankja.
 Alapítke \$50,000.00
 Tartalékalap és szét nem osztott nyereség 75,000.00
 Elfogad pénzbetéteket s a pénzt csekk alapján vagy szóbeli felkérésre azonnal visszafizeti.
 Pénzküldéseket a világ bármely részébe bank- vagy postautalvány útján eszközöl.

HUNFALVY HUGÓ
 Hites ügyvéd és jogtanácsos,
 — közjegyzői hivatal. —
 Iroda a főpostával szemben.
 231 BROADWAY New York City.